

Vilniaus universitetas
TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR POLITIKOS MOKSLŲ INSTITUTAS

POLITIKOS IR MEDIJŲ MAGISTRO PROGRAMA

VALDEMAR BARAN

II kurso studentas

**LIETUVOS ATVYKSTAMOJO TURIZMO IR ŠALIES ĮVAIZDŽIO UŽSIENIO
ŽINIASKLAIDOJE SANTYKIS: RUSIJOS ATVEJIS**

MAGISTRO DARBAS

Darbo vadovas: dr. asist. N. Maliukevičius

Vilnius, 2022

Bakalauro/magistro darbo vadovo/ės išvados dėl darbo gynimo:

.....
.....
.....

.....
(data)

.....
(v., pavardė)

.....
(parašas)

Bakalauro/magistro darbas įteiktas gynimo komisijai:

.....
(data)

.....
(Gynimo komisijos sekretoriaus/ės parašas)

Bakalauro/magistro darbo recenzentas/ė:

.....
(v., pavardė)

Bakalauro/magistro darbų gynimo komisijos įvertinimas:

.....

Komisijos pirmininkas/ė:

Komisijos nariai:

BIBLIOGRAFINIO APRAŠO LAPAS

Baran V. Lietuvos atvykstamojo turizmo ir šalies įvaizdžio užsienio žiniasklaidoje santykis: Rusijos atvejis: Politikos ir medijų specialybės, magistro darbas / VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas; darbo vadovas N. Maliukevičius. – V, 2022. – 44 p.

Reikšminiai žodžiai: Lietuvos įvaizdis, atvykstamasis turizmas, šalies įvaizdis, Rusijos žiniasklaida, turizmo srautai.

Šiame darbe nagrinėjamas santykis tarp Rusijos žiniasklaidoje formuojamo Lietuvos įvaizdžio ir Lietuvos atvykstamojo turizmo iš Rusijos (nuo 2014 m. iki 2020 m.). Lietuvoje apsilankančių turistų iš Rusijos dalis nuo visų turistų nuo 2014 metų sumažėjo daugiau nei penkis kartus. Tai gali būti sietina su tuo, kaip Lietuva yra pateikiama Rusijos žiniasklaidoje. Šiame darbe ieškomas ryšis tarp Lietuvos įvaizdžio Rusijos žiniasklaidoje ir atvykstančių turistų kiekio. Baigiamajame magistro darbe naudojami empiriniai tyrimo metodai: tai tiek kiekybinis, tiek kokybinis tyrimas. Turizmo bei šalies įvaizdžio formavimo temomis jau yra paskelbta nemažai mokslinių tekstų, egzistuoja šaltiniai, kuriais remiantis galima atrasti naujų įžvalgų. Pagrindinis pasirinktas metodas yra diskurso analizė per konceptualiųjų metaforų prieigą. Tyrime naudojama informacija gauta tyrimo metu pasitelkiant aukščiau aprašytą metodą Rusijos internetiniame naujienų portale „lenta.ru“. Tarp 2014–ųjų ir 2020–ųjų paskelbtuose straipsniuose ieškomas formuojamas Lietuvos įvaizdis. Surasti Lietuvos apibūdinimai susistemunami bei palyginami tarpusavyje pagal metus. Identifikavus „lenta.ru“ portale formuojamus Lietuvos įvaizdžius, jie palyginami su į Lietuvą iš Rusijos atvykstančių turistų kiekiu dalimi. Tyrimas atskleidė, jog santykis tarp atvykstamojo turizmo bei užsienio žiniasklaidoje formuojamo šalies įvaizdžio egzistuoja. Santykis tarp Rusijos žiniasklaidos priemonėje „lenta.ru“ formuojamo Lietuvos įvaizdžio 2014 – 2020 metais ir Lietuvos atvykstamojo turizmo iš Rusijos yra iš dalies patvirtintas.

TURINYS

ĮVADAS.....	5
1. LIETUVOS ATVYKSTAMASIS TURIZMAS IR ŠALIES ĮVAIZDIS RUSIJOS ŽINIASKLAIDOJE: TEORINĖS IR EMPIRINĖS TYRIMO PRIELAIDOS.....	9
1.1. Michel Foucault (Mišelio Fuko) diskurso tvarkos prieiga	9
1.2. Žiniasklaidos laisvės padėtis Rusijoje	12
1.3. Bendras šalies ir Lietuvos įvaizdžio formavimas	15
1.4. Turizmo sąvoka, srautai ir juos veikiantys elementai	20
1.5. Konceptualiosios metaforos: teorinė prieiga ir taikymo būdai	23
2. LIETUVOS ATVYKSTAMOJO TURIZMO IR ŠALIES ĮVAIZDŽIO UŽSIENIO ŽINIASKLAIDOJE SANTYKIS. RUSIJOS ATVEJIS: TYRIMAS.....	25
2.1. Tyrimo metodologija.....	25
2.2. Rusijos žiniasklaidoje formuojamo Lietuvos įvaizdžio identifikavimas.....	28
2.3. Lietuvos atvykstamojo turizmo iš Rusijos bei Lietuvos formuojamo įvaizdžio Rusijos žiniasklaidoje santykis.....	34
IŠVADOS.....	37
BIBLIOGRAFIJA.....	39
SUMMARY	43
Priedai	45
1 priedas. Tyrime naudota medžiaga: atrinkti 350 straipsnių paskelbtų 2014 – 2020 metais internetiniame naujienų portale „lenta.ru“ su minima Lietuva	45

ĮVADAS

Temos aktualumas. Lietuvoje apsilankančių turistų iš Rusijos dalis nuo visų turistų nuo 2014 metų sumažėjo daugiau nei penkis kartus. Tai gali būti sietina su tuo, kaip Lietuva yra pateikiama Rusijos žiniasklaidoje. Šiame darbe bus ieškomas ryšis tarp Lietuvos įvaizdžio Rusijos žiniasklaidoje ir atvykstančių turistų kiekiu. Koks yra santykis tarp Lietuvoje besilankančių Rusijos turistų kiekio ir Lietuvos vaizdavimo Rusijos žiniasklaidoje? Koks Lietuvos įvaizdis buvo formuojamas Rusijos žiniasklaidoje 2014 – 2020 metais?

Lietuvos atveju turizmo bei įvaizdžio santykis tiesiogiai iki šiol nebuvo vertinamas. Moksle nėra atsakyta koks Lietuvos įvaizdis formuojamas Rusijos žiniasklaidoje. Tarp 2014–ų ir 2020–ų metų į Lietuvą atvykstančių turistų dalis iš Rusijos žymiai pakito, iki šiol nebuvo ieškoma šio kismo priežastingumo. Rusija LR Ekonomikos ir inovacijų ministerijos yra įvardinta kaip viena iš tikslinių atvykstamojo turizmo rinkų, ekonomiškai tai taip pat svarbus prekybos partneris – pagal importo kiekius į Lietuvą, Rusiją, iki 2022 metų Rusijos invazijos į Ukrainą, lenkė tik Lenkija. Rusija, kaip svarbi atvykstamojo turizmo rinkla, dar nėra nagrinėta šioje sferoje, tad šis tyrimas užpildo pakankamai plačią neištyrinėtą sritį.

Literatūros apžvalga. Autorių, plačiai analizuojančių šalies įvaizdį ir jo įtaką turizmui, tikrai yra daug. J. Hunt (1975) teigia, kad „*susidaręs įvaizdis apie tam tikrą vietovę gali turėti didelę įtaką tos vietos turistiniam tinkamumui*“ (Hunt, 1975, p. 1). Alvarez ir Korzay (2008) analizavo šalies politikos ir turizmo įvaizdžio santykį Turkijos atveju Ispanijoje. Nors ir tyrimo metu nepavyko patvirtinti, kad egzistuoja tiesioginis ryšis tarp politinių veiksnių ir šalies turistinio įvaizdžio, buvo patvirtinta, kad netiesioginis ryšis yra, t.y. įtaką turizmo įvaizdžiui gali daryti ir šalies politiniai veiksmai. Tyrimų dėl santykio ne su bendru turizmo įvaizdžiu, bet turistų kiekiu rasti nepavyko. Stepchenkova ir Eales tyrė žiniasklaidoje vaizduojamo įvaizdžio ir turistų kiekio santykį. Tai bene artimiausias tyrimas šiam darbui. Autorių tikslas buvo išsiaiškinti kokios naujienos Didžiosios Britanijos leidiniuose daro įtaką pasirinkti Rusiją kaip turistinį tikslą. Rezultatai parodė, kad ryšis egzistuoja ir tam tikri pranešimai suformuoja įvaizdį apie šalį, tuo pačiu padaro reikšmingą įtaką šalies pasirinkimui kaip turistiniam tikslui. Tyrimas labai artimas, tačiau nėra analogiškas.

Lietuvos įvaizdis, kaip tyrimo ar darbo objektas, yra ganėtinai plačiai analizuojamas, tačiau platesnių darbų susiejant Lietuvos įvaizdį su turizmu nėra arba yra labai mažai. Ester Fainaitė (1996) yra apžvelgusi Lietuvos įvaizdžio kūrimo istorinę perspektyvą. Pabrėžiama, kad tikrieji Lietuvos įvaizdžio kūrimo žingsniai ir veiksmai prasidėjo vos XX a. pradžioje siekiant, kad JAV pripažintų Lietuvos

nepriklausomybę. Šiame darbe autorė aptaria Lietuvos pastangas formuoti įvaizdį, teigiama, kad įvaizdžio pagrindą šalis sudaro išsaugodama „*tautines tradicijas, [stengdamasi] sudominti pasaulį savo kultūros unikalumu ir kitomis vertybėmis*“ (Fainaitė, 1996, p. 1). Visgi nėra paminama tų šalių žiniasklaidoje atsirandanti informacija apie šalį, tai ne aktyvūs, tačiau labiau pasyvūs įvaizdžio formavimo elementai. Jie gali kilti iš aktyvių veiksmų, tačiau informacijos šaltinis pats pasirenka kokią informaciją apie tą šalį dalintis, formuoja įvaizdį apie Lietuvą labiau savarankiškai.

Lietuvos įvaizdžio analizė užsienio spaudoje visgi yra ganėtinai plati. V. Šukytė (2010) yra tyrinėjusi, koks Lietuvos ir lietuvių įvaizdis yra formuojamas Didžiosios Britanijos spaudoje. Dar anksčiau R. Jaloveckaitė (2004) yra analizavusi formuojamą Lietuvos įvaizdį tos pačios šalies dienraščiuose. A. Ivanovaitė (2008) analogišką tyrimą yra atlikusi Ispanijos spaudoje. Tai yra išplėstinis tyrimas, labai artimas šiame darbe daromam – tačiau santykis su turizmu nėra tyrimo dalis. Nors ir visų šių darbų objektu yra Lietuvos įvaizdis, tėra analizuojama, koks ir kaip jis yra formuojamas užsienio spaudoje – tai nėra sugretinama su turizmu, turistų kiekiu. G. Žiogaitė (2015) analizavo vienos konkrečios rinkos – Ispanijos – atvykstančią turistų ir toje šalyje formuojamą įvaizdį. Visgi šiuo atveju, nors ir iš dalies analizuojama žiniasklaida, analizė apima tik aktyvius Lietuvos rinkodaros veiksmus. Užsienio žiniasklaidos formuojamas Lietuvos įvaizdis nėra tyrinėjamas.

Rusijos žiniasklaidos lauką plačiai tyrinėja Virgilijus Pugačiauskas. 2017 metais dėl Krymo aneksijos ir Lietuvos reakcijos į šį įvykį buvo analizuoti Lietuvos įvaizdžiai Rusijos žiniasklaidoje. Tai plati, bendra visos Rusijos žiniasklaidos apžvalga, tyrimu bandoma atsakyti kaip Lietuva vaizduojama, aprašoma Rusijos žiniasklaidoje. Tai pagrindinių Lietuvos aprašymų Rusijos žiniasklaidoje tyrimas, kuriuo išryškintas vien neigiamas formuojamas Lietuvos įvaizdis. „*Trys pagrindiniai neigiami Lietuvos įvaizdžiai nuosekliai ir kryptingai naudojami Rusijos masinės informacijos priemonėse, beveik neegzistuojant alternatyviems šaltiniams, tapo praktiškai neginčijama tiesa daugumai Rusijos piliečių*“ (Pugačiauskas, 2017, p. 128). Šio darbo tyrimas persidengia su aprašytoju, tačiau bendrąja prasme užima siauresnę nišą. Mano darbe bus bandoma sugretinti turizmą su formuojamu įvaizdžiu, siekiama ne tik atskleisti, koks Lietuvos įvaizdis yra formuojamas, bet ir atrasti sąsają su atvykstančiojo turizmo rodikliais. Tarp tyrusių Lietuvos ir Rusijos santykius, tų šalių žiniasklaidos laukus taip pat yra Nerijus Maliukevičius, Laurynas Jonavičius, Ainė Ramonaitė, Ramūnas Trimakas (2007).

Tyrimo problema. Atvykstančiųjų turistų kiekis iš Rusijos nuo 2014 metų beveik nuolat mažėjo. Turizmo srautus veikia daug veiksnių, tačiau netgi ir juos kontroliuojant pasitelkus ne natūralų turistų skaičių, tačiau dali nuo bendro turistų skaičiaus atvykstančių į Lietuvą tendencija išlieka ta pati. Tuo pačiu Rusijos žiniasklaidoje pastebimas formuojamas neigiamas Lietuvos įvaizdis. „*Trys*

pagrindiniai neigiami Lietuvos įvaizdžiai nuosekliai ir kryptingai naudojami Rusijos masinės informacijos priemonėse (...)“ (Pugačiauskas, 2017, p. 128).

Tai, koks šalies įvaizdis yra formuojamas potencialaus turistų šalyje turi įtakos potencialaus turistų kelionės tikslo pasirinkimui (Woodside ir Lysonski, 1989). Suformuotas įvaizdis yra vienas svarbiausių veiksnių, kurie daro įtakos turistinės kelionės tikslui (Pearce, 1983). Kadangi užsienyje formuojamas įvaizdis laikomas vienu svarbiausių veiksnių, kuris daro įtaką žmogaus turistinio tikslo pasirinkimui, daroma prielaida, kad egzistuoja ryšis tarp Lietuvos atvykstamojo turizmo iš Rusijos ir tos šalies žiniasklaidoje formuojamo Lietuvos įvaizdžio.

Darbo objektas – Rusijoje formuojamas Lietuvos įvaizdis bei jo ryšis su atvykstamoju turizmu.

Darbo tikslas – atsakyti į tyrimo klausimą, koks yra santykis tarp Lietuvoje besilankančių Rusijos turistų kiekio ir Lietuvos vaizdavimo Rusijos žiniasklaidoje ir koks Lietuvos įvaizdis buvo formuojamas Rusijos žiniasklaidoje 2014 – 2020 metais.

Darbo uždaviniai:

1. Apžvelgti Lietuvos įvaizdžio bei atvykstamojo turizmo laukų akademinę literatūrą.
2. Sukonstruoti teorinę ir metodologinę priegią suformuotam tyrimo klausimui atsakyti.
3. Naudojant diskurso konceptualiųjų metaforų metodą rasti koks Lietuvos įvaizdis formuojamas Rusijos naujienų portale „lenta.ru“ 2014 – 2020 metais.
4. Palyginti gautus duomenis apie Lietuvos formuojamą įvaizdį su turistų dalimi iš Rusijos.
5. Pateikti tyrimo išvadas, patvirtinti ar paneigti ryšį tarp formuojamo šalies įvaizdžio ir atvykstamojo turizmo.

Darbo struktūra. Baigiamasis magistro darbas yra padalintas į 3 dalis: įvadas, pagrindinė dalis ir išvados. Įvade yra pristatoma rašto darbo tema, pagrindžiamas jos aktualumas. Pristatomas darbe aprašomas tyrimas, glaudžiai su tyrimu susijusi tyrimo problema. Įvade taip pat įvardijami pagrindiniai darbe išsikelti aspektai – darbo objektas, tikslas bei uždaviniai. Baigiamojo magistro darbo įvadas apibendrintai apžvelgia viso darbo struktūrą, supažindina su turiniu, darbe aptariamu tyrimu, numatomais tyrimo rezultatais.

Pagrindinė dalis yra suskirstyta į du skyrius: Lietuvos atvykstamasis turizmas ir šalies įvaizdis Rusijos žiniasklaidoje: teorinės ir empirinės tyrimo prielaidos, Lietuvos atvykstamojo turizmo ir šalies

įvaizdžio užsienio žiniasklaidoje santykis. Rusijos atvejis: tyrimas. Pirmasis pagrindinės dalies skyrius yra teorinis. Skyrius „*Lietuvos atvykstamasis turizmas ir šalies įvaizdis Rusijos žiniasklaidoje: teorinės ir empirinės tyrimo prielaidos*“ skirtas išnagrinėti pagrindines šio darbo sąvokas, apžvelgti jau vykdytus tyrimus formuojamo valstybės įvaizdžio ir atvykstamojo turizmo srityse. Šiame skyriuje aptariama mokslui jau žinoma informacija ir pagrindžiamos tyrime naudojamos prielaidos. Antrajame pagrindinės dalies skyriuje aptariamas įvykdytas empirinis tyrimas, kuriuo siekiama atsakyti į tyrimo klausimą, koks yra santykis tarp Lietuvoje besilankančių Rusijos turistų kiekio ir Lietuvos vaizdavimo Rusijos žiniasklaidoje ir koks Lietuvos įvaizdis buvo formuojamas Rusijos žiniasklaidoje 2014 – 2020 metais. Empirinio tyrimo dalyje iškeliami jau mokslui žinoma informacija, patvirtinamos ar paneigiamos ankstesnėje darbo dalyje iškeltos tyrimo prielaidos.

Paskutinėje darbo dalyje – išvados – pateikiami identifikuoto Rusijos žiniasklaidoje formuojamo Lietuvos įvaizdžio bei jo ryšio su atvykstamoju turizmu tyrimo rezultatai. Rezultatai apibendrinami, pateikiamos galutinės išvados. Aptariami tyrimo rezultatai, jų svarba, tolimesnis šio darbo pritaikomumas bei darbo reikšmė.

Mokslinio tyrimo metodai. Šiame moksliniame darbe yra naudojami tiek kiekybiniai, tiek kokybiniai tyrimo metodai. Tokie metodai pasirinkti, nes jie tinkami nagrinėjant ir sprendžiant aukščiau aprašytą darbo problemą. Kokybinis diskurso analizės metodas per konceptualiųjų metaforų prieigą leidžia identifikuoti kokius Lietuvos įvaizdžius formuojami Rusijos žiniasklaidoje 2014 – 2020 metais. Kiekybiniai metodai naudojami norint palyginti identifikuotus formuojamus Lietuvos įvaizdžius su atvykstamojo turizmo iš Rusijos skaičiais. Palyginama iš Rusijos atvykstančių turistų dalis nuo bendro atvykusių turistų skaičiaus tarpusavyje pagal metus bei su identifikuotais formuojamais Lietuvos įvaizdžiais. Kiekybinė prieiga taip pat leidžia išvelgti analizuojamų straipsnių tendencijas, identifikuoti dominuojančias temas, įvaizdžius, Lietuvos aprašymus.

Darbe atliekamo tyrimo pagrindinė medžiaga – Vši „*Keliauk Lietuvoje*“ pateikta bei viešai prieinama Lietuvos atvykstamojo turizmo statistika bei internetinio naujienų portalo „*lenta.ru*“ straipsniai. Darbo tikslui pasiekti internetinio portalo straipsniai atrinkti pagal metus (2014 – 2020), temą (straipsnyje minimas raktažodis „*Lietuva*“), atrinkti tik naujienų pobūdį turintys straipsniai. Iš viso tokių atrinktų straipsnių skaičius – 2605.

1. LIETUVOS ATVYKSTAMASIS TURIZMAS IR ŠALIES ĮVAIZDIS RUSIJOS

ŽINIASKLAIDOJE: TEORINĖS IR EMPIRINĖS TYRIMO PRIELAIDOS

1.1. Michel Foucault (Mišelio Fuko) diskurso tvarkos prieiga

Mišelis Fuko nagrinėjant diskursą ir pateikiant jos analizės būdus iš esmės teigia, kad diskursai egzistuoja, yra formuojami ir kontroliuojami kiekvienoje visuomenėje (Foucault, 1998, p. 7). Bet koks diskursas, pagal Fuko, tai operavimas tam tikrais teiginiais. Jei kalbėjimas egzistuoja, jis turi agentą, kalbėtoją, vyksta iš vienos ar kitos pozicijos. Šią poziciją gali užimti ne tik tradiciškai suprantamas individas, tai gali būti institucija, luomas, mokslinė šaka, visuomenės segmentas. Agentu gali būti ir valdžia bei jos institucijos. Šiame darbe atliekamas tyrimas remiasi tuo, kad kalbant per šalies žiniasklaidą, Rusijos valdžia tvarko ir bando kontroliuoti kuriamą diskursą. Diskurso veikimo metu kalbanti pozicija gali susidurti ir susiduria su kitomis pozicijomis, nors pati tvarka, pasak Fuko, kuriama nebūtinai suvokiant kitus diskursus bei jų ribas. Mišelio Fuko interpretacija leidžia suprasti, kad bet koks diskursas visada savyje slepia tam tikrą tvarką ir tai, kad tvarkyti diskursą ne visada reiškia jį kontroliuoti.

Mišelio Fuko diskurso tvarkos prieiga parodo, kad diskursas, iš esmės, turėtų būti analizuojamas ne tik per kalbinę, bet ir per politinio veikimo prieigą. Diskursinės praktikos taip pat yra produktyvios ir diskurso veikimas nukreipia rašymą, kalbėjimą ir netgi mąstymą į vieną ar kitą pusę (Foucault, 1998). Diskursinės praktikos pasireiškia per kelias skirtingas diskursų kontrolės priemones. Viena iš jų – valia tiesai, tai viena platesnių diskurso kontrolės priemonių. Per šią priemonę pažymima priešprieša tarp to, kas yra teisinga ir kas yra ne. Valią tiesai galima klasifikuoti pagal laikotarpius, kadangi tai yra visuotinė tam tikrame laikotarpyje priimtina sistema, kuri leidžia parodyti, kas yra teisinga. Šiandieniniame pasaulyje tai, kas teisinga, yra dažniausiai klasifikuojama per mokslo prizmę, t.y. teisinga yra tai, kas gali būti įrodyta mokslu. Svarbi šioje kontrolės priemonėje yra institucijų parama – valia tiesai turi būti stiprinama per praktikas (mokyklas, bibliotekas, mokslo institucijas, medicinos įstaigas). Šio darbo kontekste svarbu įvardinti ir tai, kad valia tiesai skirtinguose laukuose yra skirtinga (Foucault, 1998, p. 112). Kiekviena visuomenė turi savo valią tiesai. Šiame moksliniame darbe bus analizuojamas Rusijos atvejis, todėl svarbu bent iš dalies pateikti diskurso kontrolės būdus per valią tiesai Rusijos visuomenės lauke. Šios šalies lauke valia tiesai yra didelė dalimi kontroliuojama valdžios ir valdžiai pavaldžiomis žiniasklaidos priemonėmis. Tai, kas paskelbiama valdžios institucijų visada yra teisinga, tai, apie ką rašoma valdžiai palankiose žiniasklaidos priemonėse yra teisinga. Riba tarp teisingo ir neteisingo matoma per tokias praktikas, kai valdžią kritikuojantys žurnalistai yra pateikiami kaip nusikaltėliai, atskiriami nuo visuomenės kaip „*nenormalūs*“. Tai yra mechanizmai, kurie atskiria tikrą nuo netikro.

Rusijos atveju teisinga yra tai, kas turi valdžios ir valdžiai palankių institucijų paramą. Pavyzdžiui, informacijai apie „Sputnik V“ vakciną patikimumą būti priimtai kaip tiesai užtenka oficialių Rusijos institucijų teiginio, kad ji yra patikima, užsienio ekspertai ar užsienio laboratorijos nereikalingos norint šį teiginį patvirtinti. Agentai, kurie kontroliuoja ir nustato, kas yra „tiesa“, tuo pačiu turi ir galią, svarbu suprasti, kad „tiesa“ neegzistuoja be intervencijos, tačiau yra kažkieno kuriama ir kontroliuojama (Hook, 2007).

Fuko galią analizuoja per (valdžios) institucijas, kurios nustato kaip individas veikia ar „turi veikti“. Bevir (1999) aprašydamas Fuko institucijų analizę, įvardija, kad „*politinių institucijų tyrinėjimas tapo procesų ir veiklos tyrimu*“ (p. 352). Politinės institucijos nustato individui, kaip jam reikia veikti, visgi, tuo pačiu metu tas veikimas pastoviai transformuojasi ir jis atsiranda per mikroprocesus. „*Institucijos suvokiamos kaip tikros dėl to, kad jos nuolat atkuriamos per daugybę veiklų ir procesų, kurie patys yra atsitiktiniai – dėl šios priežasties ir pastoviai kintantys*“ (Bevir, 1999, p. 352). Galia slypi institucijose, kurios per mažus (mikro) procesus sugeba daryti įtaką individo veikimui. Viena labiausiai Fuko analizuojamų institucijų – kalėjimas – parodo individui, kaip yra teisinga ir neteisinga elgtis. Tai yra baudimo institucija, kuri tiesiogiai disciplinuoja visuomenę, veiksmi, kurie neatitinka galios centro lūkesčių nulemia individo atsiradimą šioje institucijoje. Šiame darbe atliekamo tyrimo kontekste institucijų veikimas ir galios egzistavimo identifikavimas jose yra labai svarbus. Rusijos žiniasklaida yra pavaldi Rusijos valdžios institucijoms ir tuo pačiu yra viena iš tų institucijų. Tai, kaip žiniasklaida turi rašyti ir veikti yra instiguluota per tokius įrankius kaip įstatymai, „Kremliaus“ galios pozicija, pasitikėjimu ir lūkesčiais. Žiniasklaida, tuo pačiu, veikia kaip viena iš tokių institucijų. Žiniasklaidos kanalo pasirinkimas, apie ką ir kaip transliuoti, daro įtaką ir individo pasirinkimams. Žiniasklaida gali netgi per savo veikimą ir pasirinkimą apie ką informuoti savo kanaluose paskleisti abejingumą politiniais procesais, rinkimais, sumažinti susidomėjimą svarbiais politiniais įvykiais (Graeme, 2010, p. 117). Rusijos atveju jau yra ištirta, kad žiniasklaida yra naudojama Rusijos valdžios institucijų per suvaržymus ir žiniasklaidoje transliuojamą propagandą (Spurga ir Maliukevičius, 2016). Pačioje žiniasklaidoje, 2014 – 2016 metų duomenimis, „*buvo tęsiama laisvos ir kritinės žurnalistikos naikimo politika, o politikai ir provyriausybinė žiniasklaida mobilizavo visuomenę ir malšino priešingą nuomonę*“ (Pugačiauskas, 2017, p. 115).

Analizuojant valdžią ir jos veikimą per Mišelio Fuko prizmę svarbūs yra keli elementai. V. Gumauskaitė (2001) interpretuodama valdžios sąvoką per Fuko išskyrė tris pagrindinius aspektus, į kuriuos reikėtų atkreipti dėmesį. Pirmiausia, „*analizė turi būti nukreipta ne į centralizuotas ir įstatymines valdžios formas, o į technikas, kurios įsikūnija vietinėse, regioninėse, materialiose institucijose*“ (p. 37).

Kaip ir minėta anksčiau, institucijos ir per jas veikianti galia pasireiškia per mikropraktikas. Būtina yra mikropraktikų, bet ne pačių institucijų analizė. Šis Fuko būdas analizuoti galios centrus leidžia analizuoti žiniasklaidos priemonę per turinį ir tuo pačiu pamatyti joje slypinčius galios centrus. Tai įrodo, kad žiniasklaidoje esamame turinyje gali slypėti galia ir ji turi įtakos individų veikimui. „Antra, analizuoti reikia valdžios veikimą, jos taikymo sritis ir pasekmes, o ne valdymo ar sąmoningos intencijos klausimus“ (p. 37). Fuko išskiria, kad ne noras ar intencija yra svarbu norint identifikuoti galios veikimą, o tai, kaip ji veikia. Galia gali būti be intencijos, dėl to vykdant analizę nebūtina identifikuoti jos egzistavimą galios veikimui pagrįsti. Pasitelkiant šią Mišelio Fuko mintį galima įrodyti, kad valdžios veikimas egzistuoja ir žiniasklaidoje, net jei ir tiesioginis ryšis tarp valdžios ir žiniasklaidos institucijų yra nematomas / neįrodomas. „Trečia, valdžia nėra individo, individų grupės ar klasės nuosavybė ar privilegija, o persmelkia visą visuomenės struktūrą (...)“ (p. 37). Nors patys individai ir nėra valdžios veikėjai, jie prisideda prie valdžios artikuliacijos, tampa jos įrankiu. Valdžia, tuo pačiu ir galia, yra persismelkusi visoje visuomenėje ir individo požiūris į tam tikrą veiksmą, objektą, šalį tuo pačiu yra ir valdžios pasekmė ir jos artikuliacija. Žiniasklaidos skaitytojo požiūris tam tikru klausimu veikia kitų individų požiūrius, tuo pačiu požiūrio neturėjimas irgi gali būti per veikimą normalizuotas ir taip veikti visuomenę. Aukščiau minėta, kad galia veikia per veikimą ir mikroelementus – tai nebūtinai valdžios institucijų, bet ir individo veikimas.

1.2. Žiniasklaidos laisvės padėtis Rusijoje

Tarptautinės nevyriausybinės organizacijos „*Reporteriai be sienų*“ duomenimis Rusijos žiniasklaidos laisvė yra stipriai apribota, kasmet šios organizacijos vykdomame žiniasklaidos laisvės indekse Rusija 2022 metais užima 155 vietą iš 180–ių. Žiniasklaidos laisvės indeksas siekia 38,82, kai tuo tarpu pirmaujančioje Norvegijoje 92,65, Lietuvoje – 84,14 (*Russia: Stifling atmosphere for independent journalists / Reporters without borders*. RSF. [žiūrėta 2022-05-05]. Prieiga per internetą: <https://rsf.org/en/russia>). Verta pastebėti, kad nuo 2013–ų metų šiame reitinge stiprių pokyčių nebūta, o esami rodo blogėjančią žiniasklaidos laisvės padėtį, palyginus su 2013–ais metais Rusijos reitingas šiame indekse nukrito septyniomis vietomis. „*Reporteriai be sienų*“ žiniasklaidos situaciją Rusijoje apibūdina kaip valdomą valstybės per „*drakoniškus įstatymus*“, išskiria internetinių puslapių blokavimą, vis augantį spaudimą prieš nepriklausomas žiniasklaidos priemones. 2022–ųjų reitinge dar neatsispindi 2022–ais metais vasario mėnesį pradėti aktyvūs Rusijos kariniai veiksmai prieš Ukrainą.

Prastas žiniasklaidos įvertinimas yra aktyvių valstybės veiksmų pasekmė. S. A. Spurga ir N. Maliukevičius (2016) tokią politiką įvardija kaip besiformuojančią „*Tvirtovės Rusijos*“ idėją. Žiniasklaidos klausimas „*Tvirtovės Rusijoje*“ nagrinėjamas per kelis elementus – „*kaip teisiniai ir ekonominiai apribojimai, naratyvų valdymas, (savi) cenzūra ir informacinis karas padeda nutildyti nepriklausomus balsus šalies viduje ir pasipriešinti už šalies ribų esantiems žmonėms*“ (Spurga ir Maliukevičius, 2016, p. 49). Autoriai „*Tvirtovės Rusijos*“ konstravimo pradžią įvardija 2000–ųjų metų rugsėjį ir sieja ją su tada Vladimiro Putino priimta Informacijos Saugumo doktrina. Maria Snegovaya (2015) išskiria tris pagrindines Rusijos žiniasklaidos kontrolės savybes: cenzūros režimo selektyvumas ir strateginis neapibrėžtumas, propagandos priemonių naudojimas siekiant pertvarkyti, bet ne visiškai kontroliuoti žiniasklaidos naratyvą ir teisinių bei ekonominių metodų, skirtų nepriklausomiems balsams slopinti, pabrėžimas. M. Snegovaya cenzūros režimo selektyvumą apibrėžia kaip „*efektyvų žiniasklaidos valdymą*“ (p. 3). Tai nėra XX amžiaus autoritarinėms šalims būdinga pilna žiniasklaidos cenzūra, tačiau tik dalinė, be aiškaus apibrėžimo. Vienas iš pagrindinių Rusijos naudojamų įrankių šiame apibrėžime yra įstatymų leidyba. Įstatymai specialiai išleidžiami parašyti nekonkrečiai, dėl tos priežasties jie gali atrodyti labai griežtai, nes pritaikomi labai plačiai. Vienas iš autorės nurodomų pavyzdžių yra įstatymas, kuris „*šalies išdavyste*“ vadina „*finansinę, materialinę, patariamąją pagalbą užsienio šalims*“. Dėl įstatymo neaiškumo jį įmanoma pažeisti net ir suteikus interviu užsienio žiniasklaidos priemonei. Tokie neaiškumai leidžia labai efektyviai ir selektyviai atrinkinėti kas bus nubaustas, nors baudžiami ne visi, visiems parodoma, kad priežastis nubaudimui yra. Toks žiniasklaidos valdymas yra efektyvus, nes

užtenka įstatymą praktikoje panaudoti vos kelis kartus, kad įbauginti visuomenę, kitas žiniasklaidos priemonės.

Antrasis Rusijos naudojamas įrankis, pagal M. Snegovaya, tai propagandos priemonių naudojimas siekiant pertvarkyti, o ne visiškai kontroliuoti žiniasklaidos naratyvą. Nors ir dažnai yra kuriamos melagienos, kurios vėliau būna paneigiamos, nutildomos nepriklausomos žiniasklaidos priemonės – esantis naratyvas yra labiau bandomas pertvarkyti, o ne kontroliuoti. Rusijos valdžios valdomos žiniasklaidos priemonės supranta, kad egzistuoja daug pusių ir tai, kad žiniasklaidos vartotojas turi galimybę naujienas gauti iš kitur. Dėl šios priežasties bandoma įvesti neaiškumo, nepatikimumo idėją. Analitikai tokį informacijos būdą vadina 4D prieiga: atmesti (*dismiss*) – pvz. fakto, kad Rusija okupavo Krymą atmetimas, iškraipyti (*distort*) – pvz. Krymo gyventojų, kurie palaiko Rusiją didesnio nei realiai skaičiaus parodymas, išblaškyti (*distract*) – pvz. alternatyvių teorijų kūrimas dėl Malaizijos oro linijų lėktuvo dingimo, kelti nerimą (*dismay*) – pvz. Ukrainos ir kitų NATO šalių bauginimas karu jei Ukraina prisijungs prie NATO (Emerson, 2015). Šių įrankių identifikavimas parodo, kad Rusija iš esmės neneigia skirtingų informacinių pusių egzistavimą, tačiau ir tuo pačiu naudojami argumentu, kad „objektyvi žurnalistika neegzistuoja“ gaudama kritiką dėl neobjektyvumo ar šališkumo.

Trečiasis Marijos Snegovayos išskirtas valdžios įrankis tai teisiniai ir ekonominiai kontrolės metodai. Šis įrankis labai svarbus norint Kremlui pateisinti savo pačių veiksmus. Su žiniasklaida susijusios represijos Rusijoje dažnu atveju prasideda nuo įstatyminės bazės pokyčių. Visų pirmausia yra įvedami įstatymai, kurie iš esmės draudžia laisvą žiniasklaidą ir vėliau per tuos įstatymus yra vykdoma Rusijos valdžiai palanki politika. Apie įstatymų pavyzdžius daugiau rašyta aukščiau kalbant apie „efektyvų žiniasklaidos valdymą“. Šie kontrolės metodai nebūtinai reiškiasi nacionaliniu lygmeniu, yra atvejų (Dozhd TV, RBC ir kt.) kai kontrolė vykdoma išperkant žiniasklaidos kanalus valdančias įmones, pakeičiant žiniasklaidos priemonių vadovus į lojalius Rusijos valdžiai. Šie metodai apriboti žiniasklaidos laisvę lėmė, kad „patys Rusai paleidžia vis daugiau nepriklausomų tarpvalstybinių interneto projektų, tokių kaip Latvijoje įsikūrusi naujienų svetainė „Meduza“ ir Estijoje veikianti televizija Aru.tv, tačiau jų pasiekiamumas tebėra gana ribotas. Dauguma rusų ir toliau pasikliauja valstybės dominuojančiomis transliavimo priemonėmis naujienoms ir informacijai gauti“ (Snegovaya, 2015, p. 9).

Tirta literatūra parodo, kad žiniasklaidos laisvė Rusijoje yra labai apribota, pasauliniame reitinge užima vienas iš žemiausių vietų, o to priežastis yra aktyvūs Rusijos valdžios veiksmai. Rusijos veiksmai prasidėjo jau ankstyvaisiais 2000–aisiais, kai Vladimiras Putinas konsolidavo valdžią (Spurga ir Maliukevičius, 2016). Tai nėra atsitiktiniai ar trumpalaikiai veiksmai. Veiksmų identifikavimas parodo institucinės galios buvimą ir esamų žiniasklaidos priemonių pavaldumą Rusijos valdžios naratyvui. Šio

mokslinio darbo tyrimo medžiaga, tai vieno iš internetinio portalo „lenta.ru“ naujienų straipsniai. Pats portalas patenka į aukščiau aprašytų priemonių veikimo lauką – „lenta.ru“ savininku yra Rusijos valstybės valdomas bankas „Sberbank“ (*Rambler Group—SberBank*. [žiūrėta 2021-12-22]. Prieiga per internetą: <https://www.sberbank.com/eco/ramblerandco>). Tai svarbu identifikuoti prieš analizuojant pačią žiniasklaidos priemonę, nes per ją galima išvelgti ir Rusijos valdžios kuriamą bei valdomą naratyvą.

1.3. Bendras šalies ir Lietuvos įvaizdžio formavimas

Apie įvaizdžio formavimą, kaip svarbią temą, yra diskutuojama bent jau nuo XX amžiaus 9-o dešimtmečio (Gartner, 1994). Pati įvaizdžio sąvoka, tuo tarpu, gali būti skirtingai interpretuojama ir apibrėžiama. Analizuojant organizacijas, įmones bei jų prekės ženklus – įvaizdis „*tai tikslingai sukurta arba stichiškai atsiradusi forma, kuri atspindi tam tikrą objektą žmonių sąmonėje*” (Čeikauskienė, 1997, p. 51). Vienas iš žodžio „*įvaizdis*“ vertimų iš anglų kalbos („*image*“) yra tiesiog „*vaizdas*“. Kitaip tariant – įvaizdis tai požiūrių bei vaizdinių visuma apie tam tikrą objektą. M. Čeikauskienės pateiktame apibrėžime galima sutapatinti „*vaizdo*“ ir „*įvaizdžio*“ sąvokas. Įvaizdis yra žmogaus ar kelių žmonių matomas / įsivaizduojamas vaizdas apie tam tikrą objektą. Žodis „*vaizdas*“ šioje sąvokoje nebūtinai yra apibrėžtas vizualia ar bet kokia kita jutimine forma, tai gali būti ir kelių formų derinys. Analizuojant valstybės įvaizdį, įvaizdžio sąvoka bus vartojama prieš tai aprašyta prasme. Nors ir sąvoka orientuota į organizacijų ir įmonių prekės ženklus, ji gali būti pritaikoma ir valstybės kuriamam prekės ženklui. Vietovės (įskaitant ir valstybę) įvaizdis yra apibrėžiamas kaip asmens žinių, jausmų ir bendro suvokimo visuma apie tam tikrą kelionės tikslą (Fakeye ir Crompton, 1991).

Valstybės įvaizdžio formavimas yra kolektyviai koordinuotų funkcinių, emocinių, komunikacinių ir strateginių veiksmų seka, skatinanti asociacijas įvairiuose tarptautinėse bendruomenėse. Žmonės susidaro tam tikrus vaizdinius ir nuomones apie šalį tiek šalies viduje, tiek išorėje. Vaizdas formuojamas apibendrinant visų suinteresuotų pasaulio šalių nuomones apie gyventojus, gamtą, kalbą, kultūrą, istoriją, maistą, madas, ekonomiką ir kitas, su valstybe susijusias, sritis. (Junevičius ir Puidokas, 2015).

Vietovės įvaizdis gali būti svarbiu veiksmu lemiant žmonių sprendimą pasirinkti tam tikrą vietą turistinei kelionei. Vietovės įvaizdis daro įtaką žmogaus kelionės tikslo pasirinkimui jau nuo tada, kai žmogus nusprendžia keliauti (Gartner, 1994). Valstybės įvaizdžio formavimas yra reikalingas ir svarbus žingsnis, jei norima paraginti žmones pasirinkti valstybę turistinės kelionės tikslui. Įvaizdžio sąvoką galima padalinti į tris skirtingas dalis: pažintinis („*cognitive*“), emocinis („*affective*“) ir konatyvus („*conative*“). Pažintinis įvaizdis yra prekės ženklo atstovaujamo produkto žinomų savybių įvertinimas arba supratimas apie produktą intelektualiu būdu (Scott, 1965). Tai yra žinios, kurias žmogus jau turi, šiuo atveju, apie valstybę. Į šią dalį galima įtraukti, bet neapsiriboti mokykloje įgytomis žiniomis, skaitytu straipsniu ar iš pirmųjų lūpų išgirstu faktu. Pavyzdžiui, yra žmonių, kurie vis dar mano, kad Lietuvoje visi kalba rusų kalba. Šis įvaizdis gali būti sudarytas dėl Lietuvos istorinio konteksto. Galimai vienintelės žinios, kurias žmonės turi apie Lietuvą yra tai, kad šalis priklausė Sovietų Sąjungai. „*Dėl*

galimybės trūkumo iš anksto išbandyti turizmo produktą, turistinės vietovės įvaizdis dažnai bus grindžiamas labiau suvokimu nei realybe“ (Gartner, 1994, p. 196). Šiai įvaizdžio daliai netiesiogiai galima daryti išorinę įtaką – turimos žinios negali būti pakeistos, tačiau aktyvus įvaizdžio formavimo procesas gali pasiekti žmogų ir suteikti (naujų) žinių, šiuo atveju, apie valstybę. Pažintiniam įvaizdžiui įtaką daro taip pat ir užsienio žiniasklaidoje skelbiama informacija, kuri, priešingai aktyviems šalies veiksams, gali perteikti nebūtinai teisingą žinią, suformuoti nebūtinai tai valstybei palankų įvaizdį.

Emocinis įvaizdis – tai motyvai, kuriuos žmogus nori įgyvendinti pasirinkdamas vietovę. Motyvai nustato ką norime gauti iš svarstomo kelionės tikslo, taip darydami įtaką objekto vertinimui (Boulding, 1956). Į emocinio įvaizdžio sąvoką įeina tikslai, kuriuos norima įgyvendinti nukeliavus į tam tikrą šalį, lūkesčiai, kuriuos norima pateisinti. Lietuvos pavyzdžiu, jei žmogus planuodamas savo kelionę perskaitė straipsnį, kad trys pavojingiausi miestai Europoje yra Lietuvoje (*Top 10 deadliest European cities* (2020). [žiūrėta 2021–10–17]. Prieiga per internetą: <https://www.foxnews.com/world/top-10-deadliest-european-cities>), tai keliautojas, kuris siekia saugios kelionės, bus atgrasytas pasirinkti Lietuvą kaip kelionės tikslą. Visgi, jei žmogaus tikslas yra aplankyti žinomų serialų vietas, Lietuva turės pranašumą prieš kitas šalis, kuriose nevyko jokie žinomų serialų filmavimai, dėl vykusių serialų „Černobylis“ ar „Keisti dalykai“ filmavimų. Įvaizdžio formavimas šioje dalyje yra taip pat svarbus, ypač informuojant potencialų turistą apie šalies patrauklumą ar net bandant paneigti informaciją, pasirodžiusią kituose komunikacijos kanaluose. Konatyvus įvaizdis galėtų būti apibūdinamas kaip tiesioginio pažinimo paveiktas suvokimas. Šis įvaizdis taip pat apibrėžiamas kaip pažintinio ir emocinio įvaizdžių rezultatas, kadangi jis atsiranda jau įvertinus tuos įvaizdžio formavimo būdus (Gartner, 1994). Lietuvos pavyzdžiu, konatyvus įvaizdis yra formuojamas žmogui jau lankant Lietuvą. Jei visą laiką, keliaujant Lietuvoje, lijo lietus, žmogui bus sudarytas įvaizdis, kad Lietuva yra labai lietinga šalis. Konatyvus įvaizdis yra tiek pažintinio ir emocinio įvaizdžių derinys, tiek tiesiogiai patirtų veiksmų visuma. Įvaizdžio formavimo procesai yra komplikuoti ir dažnai sunkiai identifikuojami. V. Gartnerio (1994) apibrėžti trys turistinės kelionės tikslo įvaizdžio formavimo būdai (pažintinis, emocinis ir konatyvus) palengvina įvaizdžio formavimo analizę ir leidžia suprasti, kad aktyvus įvaizdžio kūrimas gali daryti įtaką kelionės tikslo pasirinkimui. Pažintiniam įvaizdžiui tiesiogiai įtaką daro žmogaus turima informacija apie šalį – potencialaus keliautojo įvaizdis apie šalį gali būti sudarytas per vietinėje žiniasklaidoje kuriamą šalies įvaizdį. Emocinio įvaizdžio sprendimai vykdomi, atsižvelgiant į tikslus, kuriuos žmogus nori pasiekti – čia vėlgi gali daryti įtaką kitų šalių žiniasklaidos priemonės (ne)informuodamos ką galima veikti, kokius tikslus pasiekti tikslinėje šalyje. Galiausiai konatyvus įvaizdis komunikacijos yra veikiamas mažiausiai, visgi aktyvūs įvaizdžio formavimo veiksmai gali

pasitarnauti žmogui jau pasirinkus kelionės tikslą. Tai gali būti informacijos angliškai pateikimas lankomuose objektuose, patogesnė informacija apie transporto būdus šalyje ar netgi turistinių prekių pasiūla prekybos centruose. Įvaizdis gali būti pirminis ir antrinis: pirminis įvaizdis formuojamas žmogui besilankant pasirinktoje vietovėje, tuo tarpu antrinis yra informacijos, gautos iš išorinių šaltinių visuma (Phelps, 1986). Antrinis įvaizdis gali būti labiausiai paveiktas užsienio žiniasklaidoje formuojamu naratyvu, turiniu.

Įvaizdis, su aktyviais veiksmais ar be jų, yra pradedamas formuoti nuo tada, kai žmogus gauna bet kokią informaciją apie objektą (Beerli ir Martín, 2004), todėl Lietuvos įvaizdžio formavimo pradžia galima įvardinti patį Lietuvos valstybės atsiradimą. „*Lietuvos valstybės įvaizdžio kūrimas nėra tik keleto pastarųjų metų problema*“ (Fainaitė, 1996, p. 1). Valstybės įvaizdis istorinių laikotarpių kontekste labai kito. Tai patvirtina esami šaltiniai, kuriuose yra matomas užsienio piliečių, keliautojų ar dėl bet kokių priežasčių Lietuvoje viešinių asmenų susiformavęs įvaizdis. Nijolė Vaičiulėnaitė–Kašelionienė (2010) pasitelkė Napoleono armijos kariškio memuarus iš 1812–ų metų suformuoto Lietuvos įvaizdžio supratimui. Šis tekstas atskleidžia vos vieno žmogaus sudarytą įvaizdį XIX–ame amžiuje, tačiau aprašyti stereotipai, lūkesčiai šaliai parodo ir bendresnį tarp užsieniečių susiformavusį Lietuvos įvaizdį. „*Memuarai įdomūs (...) dėl to, kad demonstruoja oficialų bei asmeniniais išpūdžiais paremtą požiūrį į mūsų kraštą, jo gyventojus*“ (Vaičiulėnaitė–Kašelionienė, 2010, p. 74). Memuarų pradžioje Lietuva yra įvardijama kaip Rusijos provincija, tačiau vėliau yra pastebimas pasikeitimas – Vilnius pavadinamas Lietuvos sostinė. Ši transformacija leidžia suprasti, kad užsienyje Lietuva, čia nebuvusiems, galimai plačiai asocijuojasi su Rusija ar netgi nėra laikoma atskira valstybe. Šis įvaizdis, nors ir neplačiai, kai kurių žmonių sąmonėse yra išlikęs net ir iki šiol. Analizuojamuose memuaruose kariškio požiūrio transformacija yra labai aiški, „*mūsų šalis, sykį paminėta kaip Rusijos provincija, daugiau su šia valstybe nebesiejama*“ (Vaičiulėnaitė–Kašelionienė, 2010, p. 74). Pastebimas ir faktas, kad XIX amžiaus pradžios Lietuva yra daugiatautė ir įvairiakalbė. Keliaujantys per to meto Lietuvą pastebėdavo, kad vienoje Lietuvos dalyje tenka išgirsti lenkų, kitoje vokiečių kalbas, o dar kitoje jokia kita kalba nei lietuvių nesusikalbėsi. Visgi Napoleono kariams besitraukiant suformuotą kariškio įvaizdį pakeičia neigiami įvykiai. „*Žygio pradžioje Lietuva – taikus ir svetingas kraštas, kuriame prancūzai jaučiasi beveik kaip namie. Karo eigoje situacija keičiasi (...) Lietuva – vilties šalis – tampa „prakeikta šalimi nes (...) [Lietuvoje] be tikslo žūsta daugybė persekiojamų, sušalusių ir išbadėjusių Didžiosios Armijos karių*“ (Vaičiulėnaitė–Kašelionienė, 2010, p. 77). Dėl susidariusių stereotipų ir iš anksto nustatytų lūkesčių, kuriuos Lietuva viršijo, šalies įvaizdis analizuojamuose memuaruose pradžioje aprašomas kaip labai pozityvus. Lietuva pripažįstama kaip atskira valstybė, įvardijami daugiatautės ir įvairiakalbės šalies

apibūdinimai, visgi neigiami asmeniniai išgyvenimai šalyje pakeičia memuarų autoriaus požiūrį. Asmeniniai patyrimai turi didelę įtaką įvaizdžio formavimo procesui (Gartner, 1994), kas pasireiškia ir analizuojamuose memuaruose.

Tiek 1918–ais metais įvykęs Lietuvos valstybės atkūrimas, tiek nepriklausomybės atkūrimas 1990–ais metais sukėlė iššūkių Lietuvos įvaizdžio formavimo procese. Pasak E. Fainaitės (1996, p. 1) „*pirmąsyk šis [Lietuvos įvaizdžio formavimo] klausimas iškilo 1918 metais, kai vasario 16 dieną buvo paskelbta Lietuvos nepriklausomybė*“. Paneigiama, kad Lietuvos įvaizdžio formavimo strategija galėjo atsirasti anksčiau ir pirmieji įvykiai šioje srityje įvyko vos XX–o amžiaus pirmojoje pusėje. Fainaitė, kaip pirmuosius Lietuvos ryšių su visuomene veiksmus, įvardija 1919–ais metais pradėtą vykdyti kampaniją Jungtinėse Amerikos Valstijose. Kampanijos tikslas buvo Lietuvos, kaip nepriklausomos valstybės, pripažinimas JAV. „*Nors ši kampanija vyko ne Lietuvoje, ją derėtų laikyti pirmąja RSV kampanija mūsų šalies istorijoje*“ (Fainaitė, 1996, p. 1). Nepriklausomos Lietuvos įvaizdžio formavimui JAV vadovavo propagandos pradininku laikomas E. L. Bernays. Lietuvos įvaizdis iki šios kampanijos daugelio žmonių mintyse neegzistavo, o girdėjusiems apie Lietuvą – tai buvo Rusijai priklausanti valstybė. Po kampanijos suformuotas Lietuvos įvaizdis buvo kitoks, kadangi ši RSV kampanija yra laikoma labai sėkminga, jos tikslas buvo pasiektas. JAV piliečiai suformavo įvaizdį, jog „*Lietuva, [tai] maža respublika prie Baltijos jūros, tvirtovė prieš bolševizmą, kovojanti dėl savo valstybės pripažinimo*“ (Fainaitė, 1996, p. 4).

Raimonda Jaloveckaitė (2004) išsamiai išanalizavo jau šio amžiaus pradžios Lietuvos įvaizdį užsienyje. Autorė konkrečiai analizavo 2000 – 2002 metais susiformavusį įvaizdį Didžiosios Britanijos dienraščiuose. Kartu su aukščiau analizuotais XIX–o ir XX–o amžių Lietuvos įvaizdžiais užsienyje, XXI–o amžiaus pradžios įvaizdis analizei buvo svarbus dėl Lietuvoje vykusių istorinių įvykių. „*(...) tuo metu vyko Lietuvai ypač svarbūs politiniai bei ekonominiai pokyčiai, susiję su NATO ir Europos Sąjungos plėtra. Atskaitos tašku galime laikyti 2000 m. vasario 15 dieną, kai vykstant deryboms dėl įstojimo į ES, Lietuva buvo įtraukta į šalių kandidačių sąrašus, o kulminacija – kai buvo oficialiai pakviesta prisijungti prie šios tarptautinės organizacijos*“ (Jaloveckaitė, 2004, p. 111). Autorė atliko tyrimą, kuriame analizuojami ir vertinami Lietuvos paminėjimai dienraščiuose, paminėjimai suskirstomi į kategorijas. Iš atlikto tyrimo galima spręsti, kad Lietuva Didžiosios Britanijos dienraščiuose tuo metu buvo vertinama ganėtinai neigiamai: dienraščiuose dažnai išryškėdavo abejonės dėl teigiamo Lietuvos indėlio į Europos Sąjungą ir NATO, iškeliami nelegalių emigrantų klausimai, susirūpinimas dėl prarandamų darbo vietų Lietuvai tapus ES nare. „*Dauguma britų nepritaria naujų šalių prisijungimui prie ES*“ (Jaloveckaitė, 2004, p. 131). Taip pat ryškiai pastebimas Lietuvos, kaip buvusios SSRS dalies

įvaizdis. „D. Britanijos spaudoje Lietuva vadinama posovietine, pokomunistine, Rytų bloko šalimi ir dažniausiai minima greta tokių valstybių kaip Baltarusija, Lenkija ir kt.“ (Jaloveckaitė, 2004, p. 132). Tokie randami apibūdinimai kuria ne tokį įvaizdį, kokį Lietuvą norėtų siųsti užsieniui – Lietuva nėra savarankiška ir brandi valstybė. Straipsnio autorė savo tyrime išskyrė analizuotus tekstus į tam tikrus teminius laukus. Vienas iš išskirtų teminių laukų – Sovietų Sąjunga. Šios temos straipsniai bendrai kuria teigiamą Lietuvos įvaizdį – pabrėžiamas laisvės siekimas, nepriklausomybės paskelbimas, Lietuva įvardijama Sovietų Sąjungos griūties kaltininke.

„Paaiškėjo, kad Lietuvos įvaizdžio formavimą Didžiosios Britanijos dienraščiuose lemia ne kryptingos pastangos jį kurti, bet atsitiktinė informacija“ (Jaloveckaitė, 2004, p. 131). Analizuotame straipsnyje įrodyta, kad Lietuvos įvaizdis 2000 – 2002 metų Didžiosios Britanijos dienraščiuose nebuvo formuojamas aktyviais veiksmais. Įvaizdį formavo Lietuvoje vykę politiniai, ekonominiai, sporto įvykiai, kurie yra aktualūs tarptautinei bendruomenei, Didžiosios Britanijos piliečiams. Autorės atliktas tyrimas įrodo, kad įvaizdis yra formuojamas ir šaliai nededant jokių pastangų šioje srityje. Britanijos dienraščiuose pastebime neigiamą požiūrį į Lietuvą pridėtinės vertės į tarptautinę bendruomenę srityje.

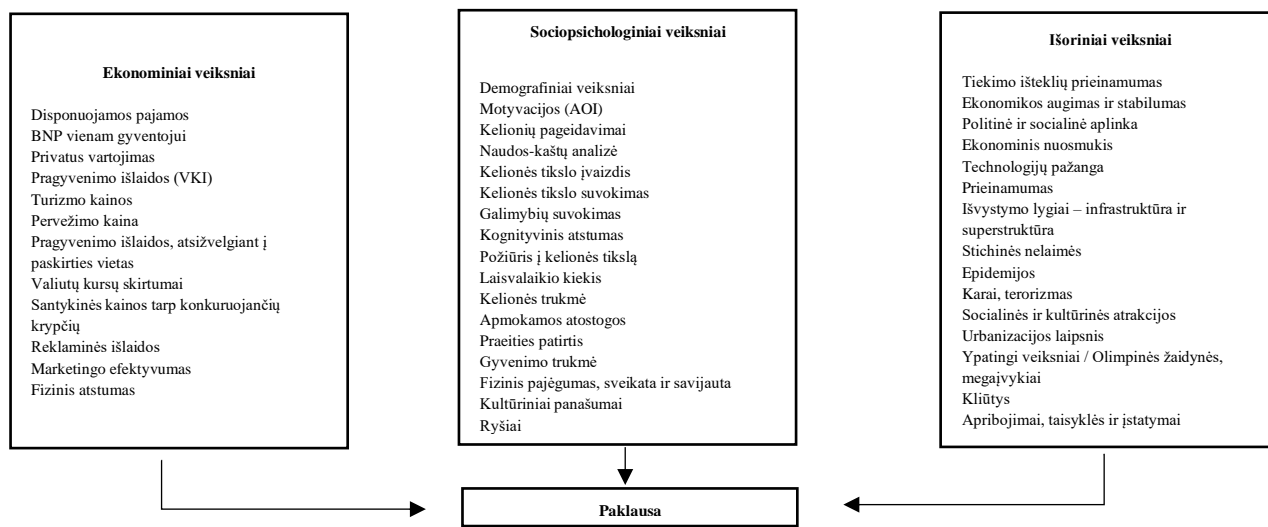
Išanalizavus tris visiškai skirtingus Lietuvos įvaizdžio formavimo atvejus galima teigti, kad Lietuvos įvaizdis buvo ir yra nuolatos formuojamas. Istorškai tai nebuvo tik aktyvūs Lietuvos veiksmai šioje srityje, tačiau ir kitose šalyse susidarę įvaizdžiai, egzistuojantys stereotipai. Istorinės perspektyvos analizė parodo, kad užsienio žiniasklaidos priemonės gali turėti įtakos susiformavusiam šalies įvaizdžiui užsienyje, tuo pačiu ir šalies, kaip turistinio tikslo, patrauklumui. Tyrimų siejančių Lietuvos įvaizdį su turistų srautais anksčiau atlikta nebuvo, nors sąsajos tarp šalies turistinio patrauklumo ir susiformavusio įvaizdžio užsienyje literatūroje yra įrodytos.

1.4. Turizmo sąvoka, srautai ir juos veikiantys elementai

Turizmas įvairių autorių iš esmės yra apibrėžiamas kaip viena iš ekonominiam augimui naudingų sričių. R. Sharpley ir D. Telfer (2002) paskiria visą knygą turizmo įtakos šalies vystymuisi paaiškinimui. Turizmas iš esmės apibrėžiamas per ekonominę prizmę, tai veiksnys skatinantis šalies ekonomikos augimą, naujų darbo vietų atsiradimą. „*Be abejonų, kad turizmas, dažnai vadinamas 'didžiausia pasaulio industrija' yra didelis verslas*“ (Sharpley ir Telfer, 2002, p. 1). Fyall ir Garrod (2004) seka iš esmės ta pačia sąvoka. Turizmo augimas turi būti siektinas šalies tikslas, nes tai skatina šalies ekonominį vystymąsi. Turizmas iš esmės apibrėžiamas kaip ekonomiškai naudinga sritis, kuria valstybė turi pasinaudoti. Turizmo sąvoka šiame darbe bus apibrėžiama per šią prizmę – valstybei naudingas elementas, visuomeninis gėris.

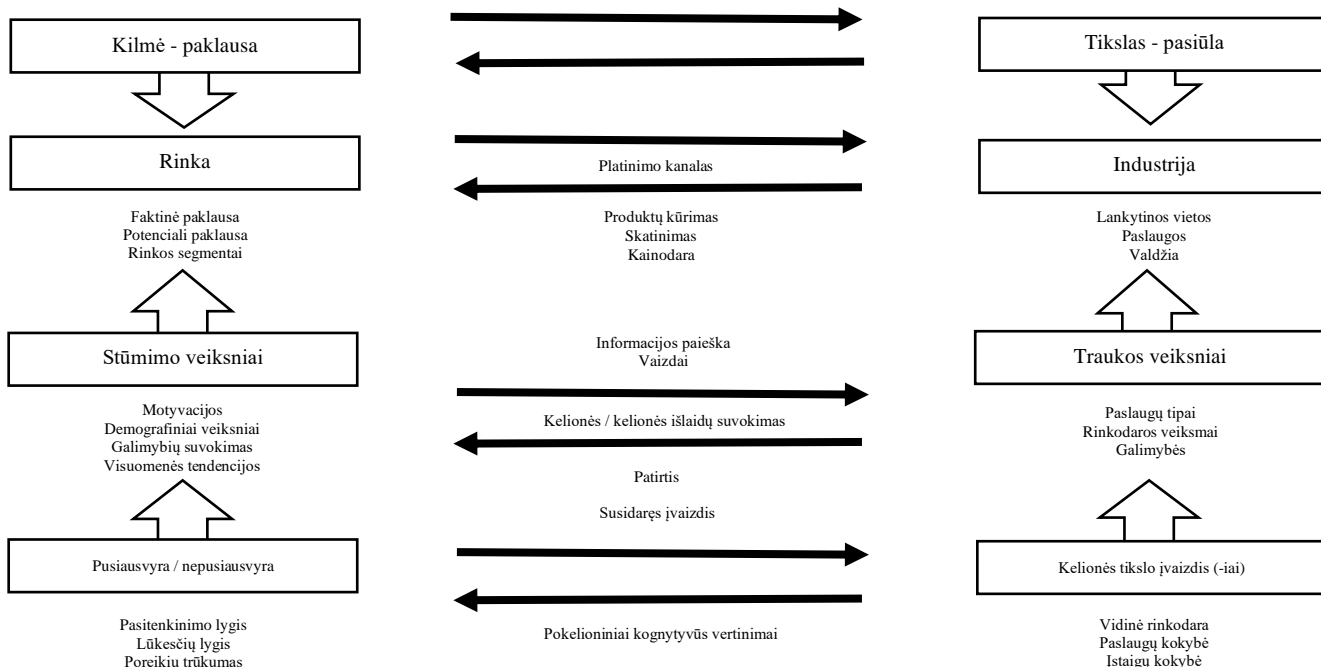
Ekonominiai procesai atsispindi ir analizuojant turizmo srautus veikiančius elementus. Supaprastinus, „*turizmo sistemą sudaro kilmė ir tikslas*“ (Ioannides ir Debbage, 1998, p. 79). Kilmė atstovauja paklausos pusę – tai geografinė vieta ar regionas, kuris generuoja turistų srautus. Tikslas, tuo tarpu, atstovauja pasiūlos pusę – tai turistų norima aplankyti vieta, siūloma pramoga / paslauga. Per pasiūlos / paklausos prizmę kurti turizmo modeliai atskleidžia kelis svarbius elementus, kurie juos veikia. Visų pirmiausia, ar vieta yra pasiūlos pusėje, ar tas regionas yra norimas aplankyti keliautojų, turi kuo sudominti. Vietą paversti pasiūla padeda ne tik lankomi objektai, miesto dydis, tačiau ir transporto sektoriaus pasirinkimai (pvz.: skrydžių pasiūla į tą vietą). Autoriai pabrėžia, kad vieta gali kisti tarp buvimo pasiūlos ar paklausos pusėje ar net būti dvejose pusėse po lygiai – įtaką tam daro 1 ir 2 paveiksluose išvardinti elementai.

1 paveikslas. Veiksniai darantys įtaką turizmo paklausai

Šaltinis: Ioannides, D., ir Debbage, K. G. (1998). *The Economic Geography of the Tourist Industry: A Supply-side Analysis*. Psychology Press, p. 87.

2 paveikslas. Paklausos ir pasiūlos sąveikos elementai

Šaltinis: Ioannides, D., ir Debbage, K. G. (1998). *The Economic Geography of the Tourist Industry: A Supply-side Analysis*. Psychology Press, p. 81.

Pagrindiniai pasiūlos / paklausos modelio elementai darantys įtaką turistų srautams padalinami į dvi pagrindines dalis: paklausą (kilmę) ir pasiūlą (tikslą). Iš paklausos pusės įvardinti veiksniai: tikroji paklausa, galima pasiūla, motyvacija, demografiniai faktoriai, galimybių suvokimas, visuomenės tendencijos, lūkesčiai ir pasitenkinimo lygis. Iš pasiūlos pusės turizmo srautus veikiantys veiksniai: pramogos, paslaugos, valdžia, infrastruktūra, reklamuojami vaizdai, galimybės, rinkodara vidaus rinkoje, paslaugų ir infrastruktūros kokybė. Visi įvardyti veiksniai nėra stabilūs laike, turizmo srautams įtaką gali daryti pokytis bent viename iš visų išvardintų elementų. Šis aspektas neleistų daryti analizės palyginant turizmo srautus skirtingu metu, kadangi tuo atveju šie kintamieji nėra kontroliuojami ir norint įvardinti pokyčio priežastį reikėtų dar detalesnės ir tikslesnės analizės.

Paklausos / pasiūlos modelis tėra vienas iš daugelio tiriant turizmą ir jos srautams įtaką turinčius veiksnius. C. Lin (1997) atliko tyrimą, kurio metu įvertinusi ir ištyrusi daugiau nei 100-ą mokslinių straipsnių turizmo tematika išskyrė veiksnius, kurie turi įtakos turizmo srautams. Pajamos kilmės šalyje yra viena labiausiai minimų priežasčių analizuotuose tyrimuose. Potencialaus turistų pajamos jo kilmės šalyje daro bene didžiausią įtaką jo pasirinkimui kelionės tikslui. Labai įprastas veiksnys parodantis, kad

jei turi mažiau pajamų, kelionės tikslas bus pasirinktas pagal mažiausią bendrą kelionės biudžetą. Antrasis veiksnys – santykinės ir turizmo kainos. Tai yra paslaugų ar prekių kainos, už kurias turistui labiausia tikėtina reikės sumokėti. Kiti ekonominiai veiksniai, tai transporto (tik kelionės) išlaidos, besirenkant šalį su kita valiuta – valiutos kursas. Tarp netiesiogiai ekonominių priežasčių yra matomas tam tikras pokytis. Pirmiausia, tai populiacijos dydis / urbanizacijos lygis – potencialūs turistai domisi priešingu jo gyvenamajai vietai urbanizacijos lygiu. Jei žmogus gyvena stipriai urbanizuotame mieste, tai jį domina atviros vietos, kaimo vietovės, mažesni miestai ir atvirkščiai. Antroji neekonominė priežastis yra išskirti aktyvūs rinkodariniai šalies veiksmai kuriant šalies kaip patrauklaus turistinio tikslo įvaizdį, įvardijami ir pasyvūs veiksmai, t.y. koks tikslo šalies įvaizdis yra kuriamas kilmės šalyje pačios kilmės šalies priemonėmis. „*Tarptautinio turizmo paklausos svyravimams įtakos turi daug veiksnių, tačiau daugumoje tyrimų daugiausia dėmesio skiriama ekonominiams veiksniams (...)*“ (Lin, 1997, p. 845). Šiame darbe atliekamo tyrimo dizainas sukurtas taip, kad būtų įmanoma rasti ryšį tarp užsienio spaudoje kuriamo įvaizdžio. Aukščiau įvardinti kiti kintamieji (įskaitant ir pagrindiniais įvardintus ekonominius veiksnius) yra kontroliuojami ir jų pokytis nedaro įtakos tyrimo išvadoms.

1.5. Konceptualiosios metaforos: teorinė prieiga ir taikymo būdai

Konceptualiosios metaforos – vienas pagrindinių metodų naudojamų šio baigiamojo darbo tyrime. Metaforų analizė daugiausiai remiasi Lakoff'o ir Johnson'o mintimis išreikštomis knygoje „*Metaphors we live by*“ (2003). Šių autorių darbe apibūdinama metaforų sąvoka, jų rūšys, pateikiami metodai jų analizei. „*Idėjos neatsiranda „iš oro“*“ (Lakoff ir Johnson, 2003, p. 6). Pamatinė idėja skirta apibūdinti metaforų sąvoką – visa kalba iš esmės yra vienu dalykų įvardijimas kitais. Konceptualiosios metaforos jau yra tapusios daugelio žmonių kasdienybės dalimi ir kalboje pasireiškia mums net nesuvokiant, kad vienas dalykas ar veiksmas yra įvardijamas visiškai kitu. Lakoff'as ir Johnson'as kaip pavyzdį anglų kalboje pateikia sąvoką „*ginčas*“ (angl. „*argument*“) prilyginimą kariniam veiksmui, kovai. Ginčas yra karas (angl. „*argument is war*“), nes yra vartojami tokie žodžių junginiai kaip „*laimėti ginčą*“, „*strategijos naudojimas besiginčijant*“, „*nesutinki, tada šauk*“. Kadangi konceptuali metafora yra kalbos dalis ir ši diskurso analizės metodika gali būti lengvai įvardijama lingvistine – konceptualios metaforos nėra universalios kalbiniame lygmenyje, todėl konceptuali metafora „*ginčas yra karas*“ gali egzistuoti anglų kalboje, tačiau visiškai neturėti jokios prasmės lietuvių kalboje (pavyzdžiui, „*nesutinki, tada šauk*“ nėra lietuvių kalboje plačiai ar netgi išvis nėra vartojama frazė).

Lietuviškai paaiškinusi ir konceptualios metaforos pavyzdžius yra pateikusi Jurga Cibulskienė. „*Metaforiniai pasakymai yra kalbinis lygmuo, t. y. jie yra kalboje ir rodo konceptualiosios metaforos, kuri reiškia formule a yra b, egzistavimą mūsų mąstyme*“ (Cibulskienė, 2014, p. 107). Aukščiau paminėtam anglų kalbos pavyzdžiui tinka Cibulskienės įvardyta „*A yra B*“ formulė ir jos egzistavimas mūsų mąstyme. Pačios autorės pateikiamas pavyzdys – „*emocijos yra skystis*“. Šios metaforos egzistavimą įrodo „*pratrūko juokais*“, „*prapliupo kvatotis*“, „*išliejo susikaupusį pyktį*“. Taigi, konceptualios metaforos egzistavimą galima įrodyti analizuojant „*pasiskolintus*“ žodžius, epitetus, sąvokas kitų dalykų įvardijimui. Supaprastinus požiūrį į kalbą iki formulės „*A yra B*“ įmanoma identifikuoti joje egzistuojančią konceptualią metaforą. Tuo pačiu tekste galima išvelgti formuojamą kalbinį diskursą, dominuojančią metaforą, išvelgti, kokios kalbinės sritys yra siejamos tarpusavyje.

Lietuvos politiniame diskurse konceptualiosios metaforos jau yra analizuotos. Šiame diskurse konceptualiųjų metaforų analizės tampa didesnio tyrimo dalimi. J. Cibulskienė ir R. Jagminaitė (2014) yra analizavusios TS–LKD rinkiminės kampanijos konceptualiąsias metaforas ir ne tik identifikavo pačias metaforas, bet ir ištyrė kaip jos padeda atskleisti politines idėjas. Autorių tyrimas rodo, kad politiniame diskurse egzistuoja metaforos „*politika yra karas, valstybės vystymasis yra kelionė, valstybė yra pastatas, politika yra liga, politika yra stichinės / gamtos jėgos, rinkimai yra sportas*“ (Cibulskienė

ir Jagminaitė, 2014, p. 30). Galima pastebėti, kad pozicijoje B „A yra B“ formulėje galimai dažnai atsiranda karas („*argument is war*“ ir „*politika yra karas*“), visgi tam pagrįsti reikėtų apžvelgti ar atlikti didesnę dalį tyrimų. A. Būdvytytė ir N. Jurgaitis (2016) politiniame ir ekonominiame diskursuose analizavo jūros konceptualiąją metaforą. Tiek ekonominiame, tiek politiniame diskursuose buvo rastos tokios metaforos. „(...) *jūros konceptą Lietuvos politikos ir ekonomikos diskurse reprezentuoja šios ištakos sritys: gamtos objektai (vanduo, audra, erdvė (kryptis žemyn), transporto priemonės (laivai), vandens gyvūnai, istoriniai įvykiai, atgamtiniai reiškiniai*“ (Būdvytytė ir Jurgaitis, 2016, p. 103). Taigi, Lietuvos politiniame diskurse randamos ne tik, labiau nuspėjamos metaforos, kaip „*politika yra karas*“, tačiau plačiai vartojamos yra ir „*politika yra jūra*“, „*politika yra kelias*“.

Lakoff ir Johnson apžvelgdami gausybę konceptualiųjų metaforų pavyzdžių pateikia apibendrintus konceptualiųjų metaforų veikimo būdus ir teorinę prieigą. Pasak autorių, metaforinės sąvokos suteikia būdų, kaip suprasti vienos rūšies patirtį kitos rūšies patirties atžvilgiu. Paprastai tai apima mažiau konkrečios patirties supratimą per konkretesnę ir labiau struktūrizuotą patirtį. Daugelis jau egzistuojančių sąvokų apibrėžiamos metaforiškai, kalbant apie konkrečią patirtį, kurią galime suvokti, o ne pagal būtinas ir pakankamas sąlygas. Tai leidžia konceptualiosioms metaforoms skirtis tarp kultūrų: skirtingos kultūros skirtingai suvokia patirtį per konceptualiąją metaforą. Tokie skirtumai paprastai atsispindi per kalbinę prizmę. Toks supratimas vienoje kalboje gali būti vadinamas teisingu, o kitoje ne: sakinytis yra teisingas situacijoje, kai mūsų supratimas apie sakinį atitinka mūsų situacijos supratimą. Konceptualiųjų metaforų sistema yra paplitusi mūsų kasdienėje tradicinėje kalboje ir jokia sąvoka ar „*tiesa*“ negali vadintis teisinga, jei, pagal Lakoff ir Johnson, neatkreipiamas dėmesys į konceptualiųjų metaforų egzistavimą (Lakoff ir Johnson, 1980).

2. LIETUVOS ATVYKSTAMOJO TURIZMO IR ŠALIES ĮVAIZDŽIO UŽSIENIO

ŽINIASKLAIDOJE SANTYKIS. RUSIJOS ATVEJIS: TYRIMAS

2.1. Tyrimo metodologija

Šiame darbe atliekamas tyrimas susidaro iš kelių etapų. Tai yra kiekybinis ir kokybinis tyrimas, kuriame naudojami keli metodai. Rusijoje formuojamo Lietuvos įvaizdžio identifikavimui pasitelkiamas konceptualiųjų metaforų diskurso analizės metodas. Šis metodas pasitelkiamas, nes yra naudingas norint įvardinti tiek pat atsiktinį ir be intencijos kuriamą Lietuvos įvaizdį, kiek ir įvaizdį, po kurio formavimu slypi intencija. Naudojant konceptualiųjų metaforų metodą įmanoma tai parodyti. Kitas naudojamas metodas yra jau įvardintų konceptualiųjų metaforų, kurioje „A yra B“ formulėje „A“ yra Lietuva, palyginimas su turistų srautais iš Rusijos į Lietuvą.

Tyrimo pagrindinė medžiaga – Rusijos internetinio naujienų portalo „lenta.ru“ straipsniai 2014 – 2020 metais, kuriuose minima Lietuva. Bendras tokius atrankos kriterijus atitinkančių straipsnių kiekis – 2648. Kiekviename straipsnyje bus išanalizuota kaip yra aprašoma Lietuva, kokiais epitetais, žodžiais ji yra įvardijama ir panaudojant konceptualiųjų metaforų metodą atsakoma, kas yra „B“ „A yra B“ formulėje, kur „A“ yra Lietuva. Identifikavus konceptualiąsias metaforas atrankos kriterijus atitinkančiuose straipsniuose metaforos organizuojamos pagal metus bei aptariami rezultatai pagal kiekvienus metus. Pirmojo tyrimo etapo rezultatai palyginami su egzistuojančia Lietuvos atvykstamojo turizmo iš Rusijos statistika, ieškomas ryšis tarp turistų skaičiaus dalies ir formuojamu Lietuvos įvaizdžiu Rusijoje, kuris identifikuojamas konceptualiųjų metaforų pagalba. Palyginimas leidžia atsakyti į pagrindinį tyrimo iškeltą klausimą bei patvirtinti ar paneigti ryšį tarp formuojamo šalies įvaizdžio ir atvykstamojo turizmo.

Straipsnių atrankai pasitelkiamas „lenta.ru“ portale integruotas paieškos įrankis. Paieškoje įvedamas raktažodis „Литва“ (iš rusų kalbos Lietuva) ir apibrėžiamas šio tyrimo straipsnių atrankos kriterijus – data nuo 2014–01–01 iki 2020–12–31. Bendras tokių turinio vienetų kiekis – 2648. Visi turinio vienetai susisteminiami (žr. priedą nr. 1) ir atrenkami tie turinio vienetai, kurie atitinka straipsnio kategoriją. Šiame žingsnyje atmetus nuotraukas, nuotraukų aprašymus ir turinio vienetus, kuriame aprašoma įvykių chronologinė seka lieka 2605 straipsniai. Atrankos kriterijus atitinkantys 2605 straipsniai organizuojami pagal metus, identifikuojami straipsniai, kuriuose raktažodis „Литва“ (iš rusų kalbos Lietuva) bet kurioje gramatinėje formoje vartojamas straipsnio antraštėje. Iš bendrai atrinktų 2605 straipsnių tiriama medžiaga susiaurėja iki 510. Išskyrus likusius 510 straipsnius pagal metus panaudojus kompiuterinę programą atsiktiniu būdu kiekvienais metais atrenkama po 50 straipsnių, kurie galiausiai

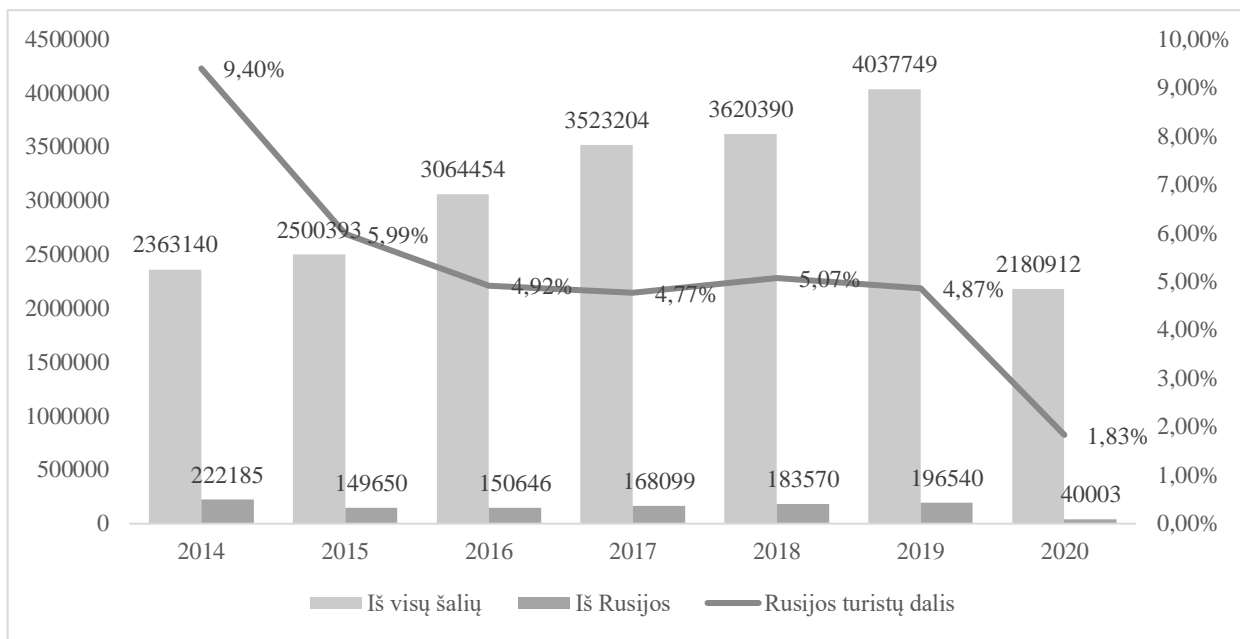
ir yra šiame darbe aprašomo tyrimo medžiaga. Dėl 2018 metais „lenta.ru“ paskelbtų straipsnių kiekio, kurių antraštėse yra raktažodis Lietuva tais metais taikoma truputį skirtingas medžiagos atrinkimo metodas. 2018 metais paskelbta mažiau nei 50 straipsnių – 38, jie visi patenka į galutinę tyrimo medžiaga, kiti 12 straipsnių atrenkami atsitiktiniu būdu iš visų 2018 metais paskelbtų straipsnių, kuriuose Lietuva minima pačiuose straipsniuose, bet ne antraštėse. Galiausiai yra suformuojama pagrindinė tyrimo medžiaga, kurią iš viso sudaro 350 straipsnių, po 50 kasmet nuo 2014 iki 2020 metų.

Pagrindinę tyrimo bazę sudarantys 350 straipsnių analizuojami kiekvienas atskirai. Kiekvieno straipsnio antraštėje ir turinyje randamos ištraukos, kuriose minima Lietuva. Šios ištraukos analizuojamos naudojant konceptualiųjų metaforų metodą, ieškoma „B“ formulėje „A yra B“, kur „A“ yra Lietuva. Atliekant tyrimą pastebėta tendencija, kad Lietuva iš esmės visada yra personifikuojama, išvelgta konceptuali metafora „Lietuva yra žmogus / asmuo“. Straipsniuose minima, kad „Lietuva suplanavo masinius sulaikymus“ (<https://lenta.ru/news/2014/01/10/arrest/>, 2014-01-10), „Lietuva atšaukė ambasadorių“ (<https://lenta.ru/news/2014/03/02/ambassador/>, 2014-03-02), „Lietuva (...) kreipėsi į (...) šalis“ (<https://lenta.ru/news/2014/03/13/detain/>, 2014-03-13). Lietuvoje vykstantiems veiksams aprašyti vartojami žodžiai, kurie yra žmonių atliekami veiksmai. Dėl šios priežasties tyrimo metu siekiama ne tik rasti atsakymą, kad „Lietuva yra žmogus“, tačiau ir apibūdinti koks žmogus yra Lietuva šiose konceptualiose metaforose. Esminė paieška įtraukia ne tik „Lietuva yra B“, bet ir „Lietuva yra X žmogus“ lygtį. Šios ištraukos ir analizė per konceptualiųjų metaforų metodą organizuojama per kalendorinius metus ir kiekvieniems tiriamiems metams priskiriami labiausiai būdingi Lietuvos aprašymai. Šie aprašymai palyginami tarpusavyje bei su Vši „Keliauk Lietuvoje“ pateikiama vieša Lietuvos turizmo statistika nuo 2014 iki 2020 metų. Pasirinktas tyrimo modeliavimas leidžia susieti Lietuvos apibūdinimus tiriamuose šaltiniuose su pasirinkta turizmo statistika, susisteminti ir atlikti palyginimą tarp skirtingų metų.

Turizmo statistikos duomenys modeliuojami taip, kad būtų kontroliuojama kuo daugiau kintamųjų, o ryšis tarp įvaizdžio sukurto Rusijoje ir turistų kiekiu iš Rusijos būtų matomas. Šiame tyrime svarbiausias ne natūralusis turistų skaičius iš Rusijos, bet santykis su bendru, iš visų šalių atvykstančių, turistų kiekiu Lietuvoje. Pasirinkus šį matmenį eliminuojami visi, tame tarpe ir teorinėje dalyje išvardinti, veiksniai, kurie daro įtaką bendram turistų kiekiui. Iš tyrimo eliminuojamas vienas ryškiausių veiksnių – 2020 metais prasidėjusi koronaviruso pandemija, dėl kurio matomas staigus bendro turistų kiekio kritimas – tarp 2019–ų ir 2020–ų metų į Lietuvą atvykstančių turistų kiekis sumažėjo nuo 4,03 milijono iki 2,18 milijono. Visi šiame tyrime naudojami atvykstamojo turizmo rodikliai matomi 3 paveiksle. Paveiksle nurodyti bendras atvykstančiųjų turistų kiekis, turistų kiekis iš Rusijos bei Rusijos turistų dalis

nuo bendro skaičiaus. Pagrindinis šiame tyrime naudojamas skaičius yra įvardintas kaip „*Rusijos turistų dalis*“, kuris apskaičiuotas turistų kiekį iš Rusijos padalinus iš bendro turistų skaičiaus ir pateiktas procentine išraiška.

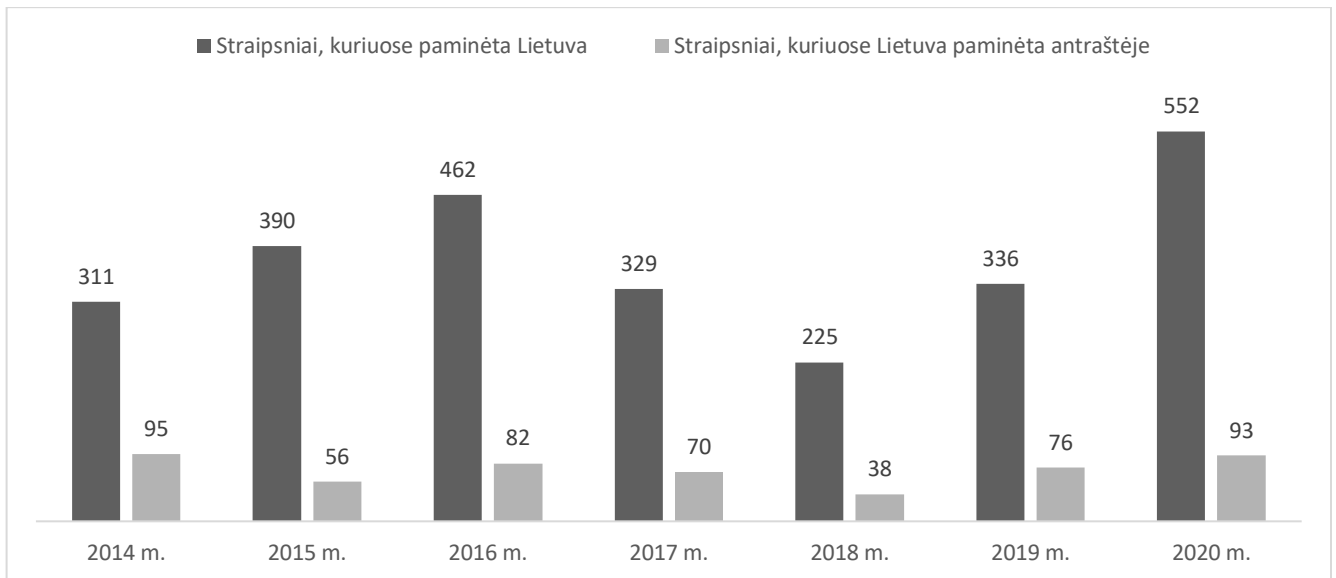
3 paveikslas. Lietuvos atvykstamojo turizmo statistika

Šaltinis: sudaryta autoriaus pagal VšĮ „*Keliauk Lietuvoje*“ duomenis

2.2. Rusijos žiniasklaidoje formuojamo Lietuvos įvaizdžio identifikavimas

4 paveikslas. Internetiniame naujienų portale „lenta.ru“ 2014 – 2020 metais paskelbti straipsniai, kuriuose paminėta Lietuva

Šaltinis: sudaryta autoriaus

2014 m.

2014–ais metais „lenta.ru“ portale iš viso paskelbta 311 straipsnių, kuriuose yra minima Lietuva. Lyginant su kitais analizuojamais metais šis skaičius yra žemiau visų metų vidurkio (vidurkis siekia apie 372 straipsnius), bet nuo jo nukrypsta nežymiai. Iš 311–os paskelbtų straipsnių antraštėje Lietuva minima 95–iuose iš jų, tai daugiausia Lietuvos paminėjimų antraštėse per visus tiriamus metus. Tyrimas parodė, kad labiausiai dominuojanti straipsnių, kuriuose minima Lietuva, tema yra tais metais vykę Lietuvos prezidento rinkimai – iš 311 straipsnių, 28–ių antraštėse minimos sąvokos „Grybauskaitė“, „prezidentas“ ar „rinkimai“ bet kurioje gramatinėje formoje.

„Lietuva suplanavo masinius sulaikymus“ (<https://lenta.ru/news/2014/01/10/arrest/>, 2014-01-10), „Lietuva siekė, kad būtų išduotas pilietis“ (Ibid), „Lietuva sulaikė“ (<https://lenta.ru/news/2014/03/13/detain/>, 2014-03-13) – tai yra ištraukos iš skirtingų straipsnių paskelbtų 2014–ais metais. Iš šių ištraukų galima išvelgti ne tik personifikacijos konceptualiąsias metaforas, bet ir apibūdinti Lietuvą formulėje „Lietuva yra X žmogus“. Tai žmogus planuojantis areštus, siekiantis, kad būtų išduoti kitų šalių piliečiai, sulaikantis nusikaltėlius. Lietuva apibūdinama tuo pačiu ir kaip teisinius principus taikantis, ir kaip kerštingas asmuo, kuris atsakomybėn bando patraukti žmones, kurie, pasak jos (Lietuvos), įvykdė nusikaltimus prieš daugiau nei 20 metų. Tais pačiais metais matomas

ir Lietuvos, kaip karingo asmens įvaizdis. „Lietuva turi būti pasiruošus ginkluotų žmonių be skiriamųjų ženklų atsiradimui jos teritorijoje“ (<https://lenta.ru/news/2014/07/24/vs/>, 2014-07-24), „Lietuva nusipirko pabūklus“ (<https://lenta.ru/news/2014/09/04/grom/>, 2014-09-04), „Lietuva trečdaliu didina investicijas į saugumą“ (<https://lenta.ru/news/2014/10/02/raise/>, 2014-10-02).

2015 m.

Lietuva 2015 metais „lenta.ru“ portale buvo paminėta iš viso 390 kartų, šis skaičius, palyginus su kitais tiriamais metais, niekuo neišsiskiria ir yra labai arti vidurkio. Iš 390–ies paskelbtų straipsnių, kuriuose minima Lietuva, jos paminėjimą antraštėje galima rasti 56 kartus. Nors, lyginant su 2014–ais metais, straipsnių su Lietuvos paminėjimu yra daugiau, antraštėje šalis paminima mažiau. Tyrimas parodė, kad dominuojanti tema 2015–ais metais yra Ukraina ir įvykiai toje šalyje – sąvoka „Ukraina“ bet kurioje gramatinėje formoje, iš visų straipsnių paskelbtų 2015 metais su minima Lietuva, buvo pavartota 31 kartą. Stipriai taip pat matomas ir Lietuvos prezidentės Dalios Grybauskaitės pasisakymas, kuriame Rusija įvardijama teroristine valstybe.

Lietuva nuo 2015–ų metų pradedama įvardinti kitaip nei metais anksčiau. „Ukraina susitarė sukurti karinę brigadą su Lenkija ir Lietuva“ (<https://lenta.ru/news/2015/02/04/brigade/>, 2015-02-04), „Rusijos URM teigia, kad Lietuva trukdo taikos palaikymui Ukrainoje“ (<https://lenta.ru/news/2015/02/17/lietuvaoops/>, 2015-02-17), „Lietuva pranešė apie pasirengimą tiekti ginklus Ukrainai“ (<https://lenta.ru/news/2015/06/21/lithuania/>, 2015-06-21) – šios ištraukos yra iš skirtingų straipsnių paskelbtų 2015–ais metais. Išvelgiamas Lietuvos palaikymas Ukrainai per personifikacijos konceptualiąją metaforą. Lietuva įvardijama kaip kitos personifikuojamos šalies – Ukrainos – partnerė. Visgi tuo pačiu matomas ir Lietuvos įvardijimas ne tiek, kiek priešiškos, bet vykdančios („trukdo taikos palaikymui“) klaidingus veiksmus. Lietuva yra įvardijama kaip klystanti dėl santykių pobūdžio pasirinkimo su Ukraina. Taip pat 2015 metais pastebimi Lietuvos paminėjimai kaip priešiška nusiteikusios prieš Rusiją ir / ar rusus. „Lietuva nusprendė teistis su Rusijos įmone“ (<https://lenta.ru/news/2015/04/01/kredit/>, 2015-04-01), „Lietuvos nusiteikimas prieš rusų tautines mažumas (...) komunikuoja, kad jos nėra reikalingos Lietuvai“ (<https://lenta.ru/news/2015/12/01/lithuania/>, 2015-12-01). Šios ištraukos iš dalies sietinos su „Lietuva kaip partnerė“ metafora, nes Lietuva vienu metu yra Ukrainos partnerė ir priešiška nusiteikusi prieš Rusiją.

2016 m.

Straipsnių kiekis, kuriuose 2016–ais metais „*lenta.ru*“ portale buvo paminėta Lietuva – 462. 2016–ais metais paskelbtų straipsnių kiekį lenkia tik 2020–ų metų turinys. Lietuvai 2016–ais metais buvo skirta daugiau dėmesio nei įprastai tarp visų tiriamų metų. Antraštėje Lietuva paminėta taip pat daugiau kartų nei 2015–ais metais – 82, nors šis skaičius yra mažesnis nei 2014–ais metais, per kuriuos bendrai buvo paskelbta mažiau straipsnių su Lietuvos paminėjimu. Tyrimas rodo, kad labiausiai aktualizuota tema 2016 metais paskelbtuose straipsniuose yra Lietuvos veiksmai bei pasisakymai, kurie implikuoja apie Rusijos grėsmę Lietuvai.

2016–aisiais, kaip ir 2014–ais metais, pasikartoja Lietuvos, kaip karingo asmens įvaizdis. „*Lietuva nusipirks (...) karinių sunkvežimių*“ (<https://lenta.ru/news/2016/01/12/litva/>, 2016-01-12), „*Lietuva padidino karinį biudžetą*“ (Ibid) – šios ištraukos parodo, kad Lietuva savo veiksmais ruošiasi kariniams veiksams. Visgi 2016–ais metais daugiau dėmesio skiriama Lietuvos priešiškamui Rusijai ir konceptualiosios metaforos „*Lietuva priešiška Rusijai*“ formavimui. „*Lietuva rado (...) „rusišką“ kenkėjišką informaciją*“ (https://lenta.ru/news/2016/12/22/spies_lithuania/, 2016-12-22), „*Lietuva suteikė pabėgėlio statusą (...) Rusijos nusikaltėlei*“ (<https://lenta.ru/news/2016/05/20/kalmikova/>, 2016-05-20), „*Lietuva apkaltino buvusį SSRS ministrą*“ (<https://lenta.ru/news/2016/01/29/yazov/>, 2016-01-29) – šių ištraukų turinyje galima įžvelgti, kad Lietuva daro veiksmus, kurie yra priešiški Rusijai. Rusijos nusikaltėliai Lietuvoje laikomi pabėgėliais, o buvę apdovanoti ministrai nusikaltėliais – toks vaizdas gali susidaryti iš 2016–ais metais „*lenta.ru*“ portale paskelbtų straipsnių. Taigi, Lietuva 2016 metais įvardijama kaip karingas bei priešiškas Rusijai asmuo.

2017 m.

Iš viso „*lenta.ru*“ 2017–ais metais paskelbti 329 straipsniai su Lietuvos paminėjimu. Nuo bendros visų tiriamų metų tendencijos šis skaičius neišsiskiria, 2017–ais metais nėra paskelbta žymiai mažiau ar daugiau straipsnių. Iš visų šių straipsnių Lietuva antraštėje buvo paminėta 70 kartų, šis skaičius taip pat atitinka analizuojamų metų tendencijas ir stipriai nesiskiria nuo visų metų vidurkio. Tyrimo metu sužinota, kad 2017–ais metais tendencingiausia tema išlieka tai, kad Lietuva savo veiksmais ir pasisakymais Rusiją apibūdina kaip priešišką šalį.

Konceptualiosios metaforos, kurios randamos 2017–ais metais publikuotuose straipsniuose, dar kartą įtvirtina ir tendencingiausią temą tarp analizuojamų straipsnių. „*Lietuva atsisakė Rusijai išduoti*“ (<https://lenta.ru/news/2017/01/03/zurab/>, 2017-01-03), „*Lietuva apsiginklavo prieš Rusijos televizijos kanalus*“ (https://lenta.ru/news/2017/08/18/litva_tv/, 2017-08-18) – šios ištraukos parodo ne tik

Lietuvos, kaip priešiškos Rusijai įvaizdį, bet ir besiginkluojančios, vėlgi randama konceptuali metafora „Lietuva yra karinga“. 2017–ais metais taip pat keliuose straipsniuose aprašomas Lietuvos sprendimas pastatyti tvorą Lietuvos ir Rusijos pasienyje. Šioje temoje randamos konceptualiosios metaforos „Lietuva siekianti atsiskirti / atsiriboti“ – „Lietuva atsitvers (...) nuo Kaliningrado“ (<https://lenta.ru/news/2017/01/14/zabor/>, 2017-01-14), „Lietuva pastatys sieną su Rusija“ (<https://lenta.ru/news/2017/05/10/thewall/>, 2017-05-10).

2018 m.

2018–ais metais „lenta.ru“ portale paskelbti 225 straipsniai su Lietuvos paminėjimu. Lietuva tarp 2014–ų ir 2020–ų metų šiais metais buvo paminėta mažiausiai. Tai ganėtinai ryškus pokytis lyginant tiek su visais analizuojamais metais, tiek su metais anksčiau – nuo 2017–ų metų straipsnių sumažėjimas siekia daugiau nei 31 %. Ta pati tendencija išlieka taip pat straipsnių kiekyje, kuriuose Lietuva yra minima antraštėse – 38 kartai. Tai, vėlgi, metai, per kuriuos apie Lietuvą antraštėse rašoma mažiausiai, nuo 2017–ų metų pastebimas didesnis nei 45 % sumažėjimas. 2018–ais metais populiariausios temos susijusios su Lietuva „lenta.ru“ portale yra apie Lietuvos santykius su Rusija bei Ukraina. Iš viso Lietuva kartu su Rusija straipsnių antraštėse minima 75 kartus, su Ukraina – 19 kartų.

2018–ais metais paskelbtuose straipsniuose randamos konceptualiosios metaforos apie Lietuvą vėlgi stipriai nesiskiria nuo ankstesnių metų. Randama konceptuali metafora „Lietuva yra priešiška Rusijai“ („Lietuva nori sugriežtinti sankcijas prieš Rusiją“ (<https://lenta.ru/news/2018/12/20/litva/>, 2018-12-20), „Lietuva pasiruošusi Rusijos įsiveržimui“ (<https://lenta.ru/news/2018/06/20/litva/>, 2018-06-20)). Visgi pastebima ir naujų konceptualiųjų metaforų apie personifikuotą Lietuvą. „Lietuva bijo likti be Europos pagalbos“ (<https://lenta.ru/news/2018/02/20/lithuania/>, 2018-02-20) – parodoma, kad Lietuva turi baimių („bijo likti“), nėra savarankiška. Šiuo atveju matoma personifikuotos Lietuvos konceptualioji metafora yra, kad Lietuva yra nesavarankiška.

2019 m.

„lenta.ru“ portale 2019–ais metais Lietuva buvo paminėta 336–iuose straipsniuose. Šis skaičius yra artimas visų tiriamų metų vidurkiui ir, skirtingai nei 2018–ais metais, apie Lietuvą nebuvo rašome reikšmingai daugiau ar mažiau. Iš šių straipsnių Lietuva antraštėse bet kuria gramatine forma buvo paminėta 76–is kartus, šis skaičius taip pat nėra reikšmingai skirtingas nuo kitų analizuojamų metų. Tendencingiausia tema analizuojamuose straipsniuose 2019–ais metais stipriai nesikeičia nuo kelerių

metų iki šiol, tai Lietuvos požiūrio į Rusiją aprašymas per Lietuvos veiksmus ir pasisakymus, Lietuva ir Rusija 2019–ais metais kartu buvo paminėta 128–iuose straipsniuose.

Kaip ir tendencingiausia tema, taip ir konceptualiosios metaforos „lenta.ru“ 2019–ais metais paskelbtuose straipsniuose išlieka panašios su praėjusiais metais. „Lietuva pakvietė kruopščiau gintis nuo Rusijos keliamų informacinių atakų“ (https://lenta.ru/news/2019/02/18/info_wars/, 2019-02-18), „Lietuva ir Lenkija pritrauks kariuomenes prie sienos su Rusija“ (<https://lenta.ru/news/2019/04/03/koridor/>, 2019-04-03), „Lietuva uždraudė Lepsui įvažiuoti į šalį“ (<https://lenta.ru/news/2019/04/23/lepsleps/>, 2019-04-23) – šios ištraukos vėlgi parodo priešišką Lietuvos nusiteikimą prieš Rusiją. Vienoje iš šių paminėtų ištraukų taip pat vėlgi pasikartoja „karingos Lietuvos“ apibūdinimas. Šią metaforą taip pat galima rasti ir kituose tais metais paskelbtuose straipsniuose, kuriuose tiesiogiai neįžvelgiamas buvimas priešišku Rusijai – „Lietuva nusprendė nusipirkti amerikietišką karinę techniką“ (<https://lenta.ru/news/2019/12/05/zbroya/>, 2019-12-05), „Lietuva paaiškino (...) karių buvimą kaip apsaugą nuo įsibrovimo“ (<https://lenta.ru/news/2019/10/29/invadersmustdie/>, 2019-10-29). Taigi, 2019–ais metais iš esmės naujų konceptualiųjų metaforų neįžvelgiama – Lietuva įvardijama kaip priešiška Rusijai bei karinga.

2020 m.

Paskutiniaisiais tiriamais, 2020–ais metais Lietuva buvo paminėta net 552–uose „lenta.ru“ paskelbtuose straipsniuose. Šis straipsnių kiekis yra žymiai didesnis už bet kuriais iš ankstesnių metų paskelbtų straipsnių kiekį ir sudaro daugiau nei penktadalį visų analizuotų straipsnių. 2020–ais metais Lietuva „lenta.ru“ portale buvo paminėta daugiau nei dvigubai kartų nei 2018–aisiais. Tarp šių straipsnių antraštėje Lietuva randama irgi pakankamai daug kartų, tačiau visgi šiuo atveju skaičius atitinka tendenciją ir nėra žymiai didesnis už likusius metus – 93 kartai. Atliktas tyrimas parodė tokio staigaus straipsnių apie Lietuvą padidėjimo priežastį – Baltarusijos politinė krizė dėl save pasiskelbusio prezidento Aliaksandro Lukašenkos. Iš 2020–ais metais paskelbtų 552–ių straipsnių su paminėta Lietuva net 445 buvo susiję su Baltarusija, Lukašenka ar Lietuvoje šiuo metu reziduojančia Baltarusijos aktyviste Sviatlana Cichanouskaja.

2020–ais metais iš esmės beveik visi su Lietuva susiję „lenta.ru“ portale paskelbti straipsniai yra vos dvejų temų – koronavirusas ir įvykiai Baltarusijoje. Koronaviruso temoje randamos tokios ištraukos: „Lietuva mustos įleidinėti piliečius, kurie atsisakė saviizoliacijos“ (https://lenta.ru/news/2020/03/26/ne_puschu/, 2020-03-26), „Lietuva atidarė kavines ir parkus“ (<https://lenta.ru/news/2020/04/27/kafeshantannaya/>, 2020-04-27), „Lietuva pasiruošė antrajai

koronaviruso bangai“ (<https://lenta.ru/news/2020/05/28/litva/>, 2020-05-28). Šioje temoje sunku išvelgti vientisą formuojamą konceptualiąją metaforą, kaip ir visose randamose metaforose Lietuva šiuo atveju yra personifikuojama. Lietuva yra asmuo, kuris atidaro, sprendžia ką įleisti, ruošiasi potencialioms grėsmėms – tai galima suvesti į vieną konceptualią metaforą, „Lietuva yra šeimininkė, sprendimų priėmėja“. Baltarusijos tema 2020–ais metais pasireiškia kur kas daugiau, daugiau nei 80 % straipsnių, kuriuose yra minima Lietuva yra vienaip ar kitaip susiję su 2020–ų metų įvykiais Baltarusijoje. „Lietuva paragino įvesti sankcijas prieš Baltarusiją“ (<https://lenta.ru/news/2020/05/06/prizvala/>, 2020-05-06), „Lietuva atsisakė pripažinti Lukašenkos pergalę rinkimuose“ (<https://lenta.ru/news/2020/08/18/vibora/>, 2020-08-18), „Lietuva reikalauja šaukti naujus rinkimus (...)“ (Ibid) – šiose ištraukose matomas labai griežtas Lietuvos tonas, vartojami labai konkretūs veiksmažodžiai kaip „atsisakė“, „reikalauja“. Išvelgiama Lietuvos kaip griežtai nusiteikusios prieš Baltarusijos valdžią formuojama konceptualioji metafora. Visgi toje pačioje temoje kuriama ir kita, pakankamai skirtinga konceptualioji metafora – Lietuva kaip vieniša, palikta viena („Lietuva kreipėsi pagalbos į JAV“ (<https://lenta.ru/news/2020/09/18/ostrovets/>, 2020-09-18), „Lietuva pareiškė apie nepakankamą paramą iš Vakarų“ (<https://lenta.ru/news/2020/09/11/litva/>, 2020-09-11), „Lietuva pareiškė apie pasitikėjimo iš ES griūtį“ (<https://lenta.ru/news/2020/09/06/trust/>, 2020-09-26)).

2.3. Lietuvos atvykstamojo turizmo iš Rusijos bei Lietuvos formuojamo įvaizdžio Rusijos

žiniasklaidoje santykis

Formuojamas Lietuvos įvaizdis Rusijos internetiniame naujienų portale „*lenta.ru*“ nuo 2014–ųjų iki 2020–ųjų apibendrintas 1 lentelėje.

Lentelėje galima įžvelgti, kad formuojamas Lietuvos įvaizdis tiriamų metų eigoje iš esmės nesikeičia. Lietuva pozicijonuojama kaip priešiška Rusijai kasmet nuo 2015–ų iki 2019–ų metų. Šis formuojamas Lietuvos įvaizdis neįžvelgiamas tik 2014–ais ir 2020–ais metais. 2014–aisiais šio neformuojamo įvaizdžio priežastimi galima įvardinti tam tikrą laiko skirtumą tarp įvykusių veiksnių ir pasisakymų bei pradėto formuoti įvaizdžio užsienyje. Lapkričio mėnesį tuometė Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė Rusiją pavadina teroristine valstybe. Tai įvyksta metų gale, todėl 2014–ų metų įvykio sukeltas formuojamas Lietuvos įvaizdis Rusijoje pastebimas tik kitais, 2015–ais kalendoriniais metais. Visgi jau 2014–ais metais pastebimas formuojamas įvaizdis, kuris yra ganėtinai panašus į aukščiau aprašytą – karingos Lietuvos įvaizdis. Jau tais metais aprašomi Lietuvos veiksmi, kaip šalies, kuri besiruošia karui ar galimai užsienio grėsmei, šis įvaizdis, su dvejomis išlygomis, matomas iki pat 2019–ų metų. 2020–ais metais priešiškos Rusijai Lietuvos įvaizdis nėra formuojamas dėl koncentracijos į įvykius susijusius su Baltarusija. 2020–aisiais daugiau nei keturi penktadaliai straipsnių iš visų, kuriuose yra paminėta Lietuva, yra susiję su įvykiais Baltarusijoje. Dėl šios priežasties formuojamas naujas Lietuvos įvaizdis, kuris atsiranda su Lietuvos aktyviu įsitraukimu ir reakcija į 2020–ų metų politinius ir pilietinius įvykius Baltarusijoje. Atsiranda Lietuvos kaip šeimininkės, sprendimų priėmėjos, griežtai nusiteikusios prieš Baltarusiją bei paliktos vienos įvaizdis.

Kaip ir 2020–ais metais, taip ir 2014–ais, 2015–ais, 2017–ais bei 2018–ais metais matomi unikalūs, tik tiems metams būdingi įvaizdžiai. 2014–aisiais pastebimas kerštingos Lietuvos formuojamas įvaizdis, 2015–ais metais Lietuva rodoma kaip klystanti, kitų partnerė, 2017–aisiais – siekianti atsiskirti / atsiriboti, 2018–ais metais – nesavarankiška.

1 lentelė. Tyrimo metu identifikuoti Lietuvos įvaizdžiai ir atvykstamojo turizmo turistų dalis iš Rusijos

	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
priešiška Rusijai		X	X	X	X	X	
karinga	X		X	X		X	
kerštinga	X						
kitų partnerė		X					
klystanti		X					
siekianti atsiskirti / atsiriboti				X			
nesavarankiška					X		
šeimininkė							X
sprendimų priėmėja							X
griežtai nusiteikusi prieš Baltarusijos valdžią							X
palikta viena							X
Atvykstamojo turizmo turistų dalis iš Rusijos	9,40 %	5,99 %	4,92 %	4,77 %	5,07 %	4,87 %	1,83 %
	-3,42 %	-1,07 %	-0,14 %	+0,30 %	-0,20 %	-3,03 %	

Šaltinis: sudaryta autoriaus pagal atliktą tyrimą ir Vši „Keliauk Lietuvoje“ duomenis

Atvykstamojo turizmo į Lietuvą dalis iš Rusijos nuo 2014–ų iki 2020–ų metų drastiškai smuko. 2014–ais metais Rusijos turistų dalis nuo bendro turistų skaičiaus siekė apie 9,4 %, kai tuo tarpu 2020–ais metais šis rodiklis buvo mažesnis nei 1,9 % – tai daugiau nei 5–is kartus mažesnis skaičius. Analizuojant kiekvieniems metams iš eilės pastebima labai panaši tendencija, kiekvienais metais turistų dalis iš Rusijos smuko, tik 2018–ais metais ji padidėjo vos 0,3 %. Visgi verta pastebėti, kad natūralusis turistų kiekis iš Rusijos krito tik tarp 2014–ų ir 2015–ų metų bei 2019–ų ir 2020–ų metų, visais kitais metais turistų skaičius augo. Tuo pačiu buvo pastebimas ir pastovus bendro turistų iš užsienio kiekio Lietuvoje augimas, dėl to šis rodiklis nėra svarbus tiriant žiniasklaidoje formuojamo įvaizdžio santykį su atvykstamoju turizmu. Vienintelė anomalija šiuose rodikliuose yra 2015–i metai, kai bendras turistų kiekis Lietuvoje augo, tačiau turistų kiekis iš Rusijos krito, tai paaiškina ir didžiausia turistų iš Rusijos dalies pokytį – 2015–aisiais šis rodiklis krito 3,42 %.

Santykis tarp Lietuvos atvykstamojo turizmo Rusijos turistų dalies ir formuojamo Lietuvos įvaizdžio Rusijos žiniasklaidoje matomas tik iš dalies. Didžiausias turistų dalies iš Rusijos kritimas matomas tarp 2014–ų ir 2015–ų metų, kai pradamas formuoti priešiškos Rusijai Lietuvos įvaizdis. Ši argumentacija lieka validi ir nagrinėjant tolimesnius metus, išliekant priešiškos Rusijai formuojamam Lietuvos įvaizdžiui turistų dalies pokytis nėra toks staigus palyginus su šio įvaizdžio formavimo pradžia. Bendras pokytis nuo 2015–ų iki 2019–ų metų, kai egzistuoja šis formuojamas įvaizdis yra mažesnis, nei pokytis, kuris matomas šiam įvaizdžiui atsiradus.

Vieninteliai metai, per kuriuos matomas turistų iš Rusijos dalies augimas yra 2018–ieji – 0,3 % pokytis. 2017–ais metais formuojamas karingos bei siekiančios atsiskirti / atsiriboti Lietuvos įvaizdis nebėra tęsiamas formuoti 2018–aisiais. Tais metais pastebimi formuoti nauji įvaizdžiai – Lietuva yra nesavarankiška. Abejuose metuose matomas priešiškos Rusijai Lietuvos įvaizdis. Teigiamas turistų dalies iš Rusijos pokytis gali būti argumentuojamas nebeformuojamu karingos Lietuvos įvaizdžiu, 2019–ais metais vėl atsiradus šiam įvaizdžiui Rusijos žiniasklaidoje skaičiai grįžta į ankstesnę tendenciją – turistų dalies mažėjimą. Visgi turistų dalies pokyčiai tarp 2017–ųjų ir 2019–ųjų yra žemi ir nežymūs, todėl trūksta informacijos galiausiai pagrįsti įvaizdžio įtaką turistų skaičiui per tuos metus.

Galiamai vėl žymus skirtumas matomas 2019–ų ir 2020–ų metų – turistų iš Rusijos dalis krenta daugiau nei 3 %. Šiais analizuojamais metais santykis tarp formuojamo įvaizdžio ir turistų kiekio matomas ryškiau. Tiek formuojamas įvaizdis, tiek turistų dalis iš Rusijos keičiasi pakankamai drastiškai tarp 2019–ų ir 2020–ų metų. Nėra nei vieno formuojamo Lietuvos įvaizdžio, kuris būtų formuojamas tiek 2019–ais, tiek 2020–ais metais. Tyrimo metu atrasti formuojami Lietuvos įvaizdžiai 2020–aisiais yra visiškai nauji, ankstesniuose metuose neatrasti. 2020–ais metais Rusijos žiniasklaidoje formuojamas Lietuvos įvaizdis yra šeimininkės, sprendimų priėmėjos, griežtai nusiteikusios prieš Baltarusijos valdžią ir paliktos vienos.

IŠVADOS

Apžvelgus mokslinę literatūrą bei atlikus empirinį tyrimą buvo prieita prie šių išvadų:

1. **Rusijos žiniasklaidos laivė yra ribota, jos skelbiamam turiniui daroma Rusijos valdžios įtaka.** Tarptautinė nevyriausybinė organizacija „*Reporteriai be sienų*“ Rusijos žiniasklaidos laisvę yra įvertinusi prastai, iš 180–ies į šios organizacijos sudaromą žiniasklaidos laisvės reitingą įeinančių šalių 2022–aisiais Rusijai skirta 155–a vieta. Rusijoje yra blokuojami internetiniai puslapiai, matomas vis augantis spaudimas prieš nepriklausomas žiniasklaidos priemonės, žiniasklaidos valdymas įvardintas „*drakoniškais įstatymais*“. Rusijos valdžios naudojamos priemonės siekiant įgyti tam tikrą žiniasklaidos kontrolę yra neatsitiktiniai, identifikuojami. Veiksmų identifikavimas parodo institucinės galios buvimą ir esamų žiniasklaidos priemonių pavaldumą Rusijos valdžios naratyvui.
2. **Formuojamas šalies įvaizdis gali iš esmės pakeisti bendrąją nuomonę tam tikros šalies atžvilgiu tiek vykdant aktyvius įvaizdžio formavimo veiksmus, tiek jų ir nevykdant.** Valstybės įvaizdis užsienyje yra formuojamas nuo pat žinios atsiradimo žmogaus sąmonėje. Valstybės įvaizdžio formavimui žmogaus sąmonėje įtakos turi tiek aktyvūs veiksmai, tiek jų nebuvimas. Pasyvus įvaizdžio formavimas galimas dėl antrinių asmenų / institucijų įsitraukimo. Užsienio žiniasklaidoje aprašoma valstybė formuoja tam tikrą aprašomos šalies įvaizdį žmogaus sąmonėje be jokių aprašomos valstybės aktyvių veiksmų siekiant formuoti norimą įvaizdį.
3. **Atvykstamasis turizmas yra veikiamas daugelio skirtingų faktorių.** Šią turizmo dalį veikia daug faktorių, kurie iš esmės gali būti suskirstyti į tris pagrindines kategorijas: ekonominiai, sociopsichologiniai ir išoriniai. Literatūros apžvalga parodė, kad turizmas yra veikiamas ne vienoje dimensijoje ir jam įtaką daro veiksniai iš daug skirtingų sričių. Vieni iš pagrindinių veiksnių patenka į susiformavusio šalies įvaizdžio žmogaus sąmonėje kategoriją. Anksčiau įrodyta, kad toks įvaizdis susiformuoja ir be aktyvių šalies veiksmų, įvaizdį formuojant užsienio komunikacijos kanalams.
4. **Rusijoje formuojamas Lietuvos įvaizdis 2014 – 2020 metais kinta nedaug, išvelgiami ilgalaikiai formuojami įvaizdžiai.** Šiame darbe atliktas tyrimas parodė, kad Rusijos žiniasklaidoje formuojamas Lietuvos įvaizdis nėra linkęs staigiai kisti. Priešingos Rusijai Lietuvos įvaizdis išvelgiamas tarp 5 iš 7, karingos Lietuvos įvaizdis – tarp 4 iš 7 analizuojamų metų. Išskyrus 2020–us metus analizuotame laikotarpyje nėra kalendorinių metų, kurie neturėtų bent vieną sau būdingą formuojamą įvaizdį, kuris sutaptų su įvaizdžiu formuojamu bet kuriais

kitais tirtais metais. 2020–ais metais matomas didesnis pokytis, visgi vienerių metų anomalija nepaneigia tendencijos, kad įvaizdžio kaita metų bėgyje yra maža.

5. Santykis tarp Rusijos žiniasklaidos priemonėje „lenta.ru“ formuojamo Lietuvos įvaizdžio 2014 – 2020 metais ir Lietuvos atvykstamojo turizmo iš Rusijos yra iš dalies patvirtintas.

Tyrimas parodė, kad koreliacija tarp šiame darbe identifikuoto Rusijoje formuojamo Lietuvos įvaizdžio ir atvykstančių turistų dalimi iš Rusijos yra egzistuojanti. Pastebėta, kad atsiradus priešiškos Rusijai Lietuvos formuojamam įvaizdžiui turistų dalis iš Rusijos sumažėjo. Staigus pokytis turistų dalyje iš Rusijos taip pat matomas 2020–aisiais, kai pradėtas formuoti visiškai kitoks Lietuvos įvaizdis nei buvo formuojamas bet kuriais kitais tirtais metais nuo 2014–ųjų. Staigesni identifikuoto formuojamo Lietuvos įvaizdžio pokyčiai atsispindi ir staigesniuose į Lietuvą atvykstančių turistų dalies iš Rusijos pokyčiuose.

Rekomendacijos tolimesniems tyrimams

Šiame darbe atliktas tyrimas gali būti išplečiamas ir tęsiamas, atliekami analogiški tyrimai kitų atvejų kontekste. Tiksliesniems atsakymams į iškeltą tyrimo klausimą reikėtų ištirti daugiau šaltinių. Šiuo atveju dėl tekstų gausos buvo atliekama straipsnių atranka iš visų atitinkančių tyrimo imtį, tai neleido maksimaliai ištirti viso analizuojamo naujienų portalo. Norint pamatyti visos šalies įvaizdį padėtų skirtingų žiniasklaidos priemonių analizė, šiuo atveju tirtas tik internetinis naujienų portalas, platesniam tyrimui atlikti rekomenduojama kaip medžiagą naudoti laikraščius, televiziją, radiją, kitas žiniasklaidos priemones. Į iškeltą tyrimo klausimą tiksliau įmanoma atsakyti įvedus dar daugiau kontroliuojamųjų veiksnių, kurie daro įtaką turizmo srautams – taip būtų įmanoma suformuoti platesnes išvadas, rasti ne tik koreliaciją, bet ir priežastingumą.

Šiame darbe naudojamas tyrimo dizainas tiriamoje srityje Lietuvos kontekste iš esmės yra naujas. Šią prieigą išplėtus galima atlikti analogiškus tyrimus tiriant santykį tarp atvykstamojo turizmo ir šalies įvaizdžio ne tik Rusijoje, bet ir kitose šalyse. Išplėtus tyrimo imtį bei įvedus daugiau kontroliuojamųjų veiksnių tyrimą galima kartoti ir Rusijos atveju, kurio metu būtų galima atrasti daugiau informacijos, prieiti prie tikslesnių išvadų. Tyrimo metu papildomai pastebėta, kad dauguma straipsnių susijusių su Lietuva yra paskelbiami „Buvusi SSRS“ skiltyje. Pavyzdžiui, 2014–aisiais iš 50 galiausiai atrinktų straipsnių, net 39 buvo paskelbti „Buvusi SSRS“ skiltyje. Atkreipus į tai dėmesį pabrėžiama, kad galimi tolimesni tyrimai siekiant suprasti kaip plačiai yra formuojamas Lietuvos, kaip buvusios SSRS dalies naratyvas.

BIBLIOGRAFIJA

1. Abrutienė, R. T. (2015). *Turistinio regiono įvaizdžio modelis* [Šiaulių universitetas]. <https://gs.elaba.lt/object/elaba:8927013/>
2. Alvarez, M. D., ir Korzay, M. (2008). Influence of politics and media in the perceptions of Turkey as a tourism destination. *Tourism Review*, 63(2), 38–46. <https://doi.org/10.1108/16605370810883932>
3. Beerli, A., ir Martín, J. D. (2004). Factors influencing destination image. *Annals of Tourism Research*, 31(3), 657–681. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2004.01.010>
4. Bevir, M. (1999). Foucault, Power, and Institutions. *Political Studies*, 47(2), 345–359. <https://doi.org/10.1111/1467-9248.00204>
5. Boulding, K. E. (1956). *The Image: Knowledge in Life and Society*. University of Michigan Press.
6. Būdvytytė, A., ir Jurgaitis, N. (2021). JŪRA EKONOMIKOS IR POLITIKOS DISKURSUOSE: KONCEPTUALIŲJŲ METAFORŲ ANALIZĖ. *Res Humanitariae*, 18, 98–112. <https://doi.org/10.15181/rh.v18i0.1230>
7. Cibulskienė, J. (2014a). *Lietuvos politinių partijų legitimizacija ir delegitimizacija metaforiškai konceptualizuojant ekonominę krizę* [Article]. Parlamento studijos. <https://www.lituanistika.lt/content/68344>
8. Cibulskienė, J. (2014b). *Lietuvos politinių partijų legitimizacija ir delegitimizacija metaforiškai konceptualizuojant ekonominę krizę* [Article]. Parlamento studijos. <https://www.lituanistika.lt/content/68344>
9. Cibulskienė, J., ir Jagminaitė, R. (2014). *TS-LKD partijos 2008 metų rinkimų kampanijos į Seimą kognityvinė analizė: Konceptualioji „kelionės“ metafora* [Article]. *Acta linguistica Lithuanica*. <https://www.lituanistika.lt/content/58966>
10. Čeikauskienė, M. (1997). *Reklama ir firmos įvaizdis*.
11. Emerson, J. B. (2015, birželio 29). Exposing Russian Disinformation. *Atlantic Council*. <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/exposing-russian-disinformation/>
12. Fainaitė, E. (1996). Lietuvos įvaizdis. *prieiga per internetą (žiūrėta 2008 m. liepos 31 d.)* www.leidykla.vu.lt/inetleid/inf-m-5/fain.html.
13. Fyall, A., ir Garrod, B. (2004). *Tourism Marketing: A Collaborative Approach*. Tourism Marketing. Channel View Publications. <https://doi.org/10.21832/9781873150917>
14. Foucault, M. (1998). *Diskurso tvarka*. Baltos lankos.

15. Gartner, W. C. (1994). Image Formation Process. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 2(2–3), 191–216. https://doi.org/10.1300/J073v02n02_12
16. Goffman, E. (1974). *Frame analysis: An essay on the organization of experience*. Harper & Row. <http://books.google.com/books?id=7oRqAAAAMAAJ>
17. Graeme, B. (2010). *Media And Society: Critical Perspectives*. McGraw-Hill Education (UK).
18. Gumauskaitė, V. (2001). Michelio Foucault valdžios koncepcijos metmenys. *Filosofija, sociologija*, 2, 35–38.
19. Hook, D. (2007). Discourse, Knowledge, Materiality, History: Foucault and Discourse Analysis. D. Hook (Sud.), *Foucault, Psychology and the Analytics of Power* (p. 100–137). Palgrave Macmillan UK. https://doi.org/10.1057/9780230592322_4
20. Hunt, J. D. (1975). Image as a Factor in Tourism Development. *Journal of Travel Research*, 13(3), 1–7. <https://doi.org/10.1177/004728757501300301>
21. *Image Differences between Prospective, First-Time, and Repeat Visitors to the Lower Rio Grande Valley—Paul C. Fakeye, John L. Crompton, 1991.* (s.a.). Gauta 2021 m. gruodžio 22 d., <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/004728759103000202>
22. Ioannides, D., ir Debbage, K. G. (1998). *The Economic Geography of the Tourist Industry: A Supply-side Analysis*. Psychology Press.
23. Ivanovaitė, A. (2008). *Lietuvos įvaizdis Ispanijos dienraščiuose "El País" ir "El Mundo"*.
24. Jagminaitė, R. (2012). *Tėvynės Sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų ir Lietuvos socialdemokratų partijų rinkimų į Seimą (2008 m.) kampanijos konceptualiosios metaforos: Kalba, mąstymas, retorika*. <https://www.vdu.lt/cris/handle/20.500.12259/116642>
25. Jaloveckaitė, R. (2004a). Lietuvos įvaizdis Didžiosios Britanijos dienraščiuose: 2000–2002 metai. *Darbai ir dienos*, 38, 111–133.
26. Jaloveckaitė, R. (2004b). *Lietuvos įvaizdis Didžiosios Britanijos dienraščiuose: 2000–2002 metai* [Article]. *Darbai ir dienos*. <https://www.lituanistika.lt/content/38719>
27. Junevičius, A., ir Puidokas, M. (2015). The Importance of Strategy for Forming State Image: Comparative Analysis of Lithuanian, Estonian and Finnish Cases. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 213, 86–91. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.11.408>
28. Lakoff, G., ir Johnson, M. (1980). Conceptual Metaphor in Everyday Language. *The Journal of Philosophy*, 77(8), 453–486. <https://doi.org/10.2307/2025464>
29. Lakoff, G., ir Johnson, M. (2003). *Metaphors we live by*. University of Chicago Press.

30. Lim, C. (1997). Review of international tourism demand models. *Annals of Tourism Research*, 24(4), 835–849. [https://doi.org/10.1016/S0160-7383\(97\)00049-2](https://doi.org/10.1016/S0160-7383(97)00049-2)
31. Pearce, P. L. (1983). Perceived Changes In Holiday Destinations. *Journal of Travel Research*, 22(1), 42–42. <https://doi.org/10.1177/004728758302200163>
32. Phelps, A. (1986). Holiday destination image — the problem of assessment: An example developed in Menorca. *Tourism Management*, 7(3), 168–180. [https://doi.org/10.1016/0261-5177\(86\)90003-8](https://doi.org/10.1016/0261-5177(86)90003-8)
33. Pugačiauskas, V. (2017a). Lietuvos įvaizdžiai Rusijos žiniasklaidoje po Krymo aneksijos. *Lietuvos metinė strateginė apžvalga*, 15, 113–129.
34. Pugačiauskas, V. (2017b). Lietuvos įvaizdžiai Rusijos žiniasklaidoje po Krymo aneksijos. *Lietuvos metinė strateginė apžvalga*, 113–129. <https://doi.org/10.47459/lmsa.2017.15.6>
35. *Russia—The World Factbook*. (s.a.). Gauta 2021 m. birželio 15 d., <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/russia/#communications>
36. Scott, W. A. (1965). Psychological and social correlates of international images: International behavior. *New York: Holt*.
37. Sharpley, R., ir Telfer, D. J. (Sud.). (2002). *Tourism and development: Concepts and issues*. Channel View Publications.
38. Snegovaya, M. (2015). *STIFLING THE PUBLIC SPHERE: MEDIA AND CIVIL SOCIETY IN RUSSIA*. 12.
39. Spurga, S. A., ir Maliukevičius, N. (2016). Russian Media Politics Before and After the Annexation of Crimea. Fortress Russia: Political, Economic and Security Development in Russia Following the Annexation of Crimea and its Consequences for the Baltic States. A. Kudors (Sud.), *Fortress Russia: Political, economic and security development in Russia following the annexation of Crimea and its consequences for the Baltic States* (p. 49–70). Centre for East European Policy Studies : University of Latvia Press.
40. Stepchenkova, S., ir Eales, J. S. (2011). Destination Image as Quantified Media Messages: The Effect of News on Tourism Demand. *Journal of Travel Research*, 50(2), 198–212. <https://doi.org/10.1177/0047287510362780>
41. Šukytė, V. (2010). *Lietuvos įvaizdis Didžiosios Britanijos spaudoje*. <https://epublications.vu.lt/object/elaba:1930442/>
42. Trimakas, R. (2007). Mirtini draugai per amžius: Priešo (iš)radimas ir įvaizdžio (re)konstravimas šiuolaikinėje Rusijoje: Lietuvos atvejis. *Naujasis Židinys - Aidai*, 7, 307–312.

43. *Turizmo statistika / Keliauk Lietuvoje.* (s.a.). Gauta 2021 m. birželio 15 d., <https://www.lithuania.travel/lt/news/turizmo-statistika>
44. Universität Wien (Viena, Austria), ir Ardèvol-Abreu, A. (2015). *Framing theory in communication research. Origins, development and current situation in Spain* (70-asis leid.). *Revista Latina de Comunicación Social*. <https://doi.org/10.4185/RLCS-2015-1053en>
45. Vaičiulėnaitė-Kašelionienė, N. (2010). *Lietuvos įvaizdis Napoleono armijos kariškio memuaruose* [Article]. *Žmogus ir žodis*. <https://www.lituanistika.lt/content/28424>
46. Wahl-Jorgensen, K., ir Hanitzsch, T. (2009). *The Handbook of Journalism Studies*. Routledge.
47. Woodside, A. G., ir Lysonski, S. (1989). A General Model Of Traveler Destination Choice. *Journal of Travel Research*, 27(4), 8–14. <https://doi.org/10.1177/004728758902700402>
48. Žiogaitė, G. (2015). *Lietuvos turizmo rinkodaros poveikis atvykstamajam turizmui: Ispanijos rinkos atvejis*. <https://vb.mruni.eu/object/elaba:2194695/>
49. *Рамблер / Топ-100 / 80674 / Рейтинг.* (s.a.). Gauta 2021 m. birželio 15 d., https://stat.top100.rambler.ru/projects/80674/report/rating/?date_start=2021-06-08&date_end=2021-06-14&groupBy=day&orderBy=-visitors&indicators=position%2Cvisitors%2Cpopularity%2Cpage_views&graphs=position%3Alines%2Cvisitors%3Alines&category_id=0&selected=80674%2C307779%2C46589%2C30780%2C2706484

SUMMARY

The Relationship Between Lithuanian Inbound Tourism and the Country's Image in Foreign Media: The Case of Russia

Key words: Lithuania's image, inbound tourism, destination image, Russian media, tourism flows.

This paper examines the link between the image of Lithuania in the Russian media and Lithuania's inbound tourism from Russia (from 2014 to 2020). The share of tourists visiting Lithuania from Russia has decreased more than five times since 2014. This may be related to the way Lithuania is portrayed in the Russian media. In this paper it is tried to find a link between Lithuania's image in the Russian media and the number of incoming tourists. In the final master's thesis, empirical research methods are used – both quantitative and qualitative. Scientific texts, existing sources on the basis of which new insights can be found on the topics of tourism and the formation of the country's image have already been published and are analyzed in this paper. The main method chosen for discourse analysis in this paper is conducted through conceptual metaphors. The information used in the study was obtained by searching for the news articles on the Russian news portal “*lenta.ru*” by usage of the above-described method. Research starts by the identification of formed image of Lithuania in articles published between 2014 and 2020. The descriptions of Lithuania found are systematized and compared with each other by year. After identifying the images of Lithuania formed on the “*lenta.ru*” portal, they are compared with the share of tourists coming to Lithuania from Russia. The study revealed that there is a relationship between inbound tourism and the country's image in the foreign media. The link between the image of Lithuania formed in the Russian media “*lenta.ru*” in 2014 – 2020 and Lithuania's inbound tourism from Russia is partially confirmed.

Research problem. The number of inbound tourists from Russia has been declining almost steadily since 2014. Tourism flows are affected by many factors, but even when controlling them with the help of a non-natural number of tourists, but rather looking at the number which is compared to the total number of tourists arriving in Lithuania, tendency remains the same. At the same time, a negative image of Lithuania is being formed in the Russian media. “*The three main negative images of Lithuania are consistently and purposefully used in the Russian media (...)*” (Pugačiauskas, 2017, p. 128).

The image of a country which is formed in the country of the potential tourist influences the choice of the destination for the potential tourist (Woodside and Lysonski, 1989). The image formed is one of the most important factors influencing the purpose of a tourist trip (Pearce, 1983). Since the image formed abroad is considered to be one of the most important factors influencing the choice of a person's tourist destination, it is assumed that there is a connection between Lithuania's inbound tourism from Russia and the image of Lithuania formed in that country's media.

Research object – the image of Lithuania formed abroad and its connection with inbound tourism.

Research objective – to answer the research question about the link between the number of Russian tourists visiting Lithuania and the portrayal of Lithuania in the Russian media and what image of Lithuania was formed in the Russian media in 2014 – 2020.

Research tasks:

1. To review the academic literature in the fields of Lithuanian image and inbound tourism.
2. To construct a theoretical and methodological approach to answer the formed research question.
3. Using the method of conceptual metaphors of discourse, to find what image of Lithuania is formed on the Russian news portal “*lenta.ru*” in 2014 – 2020.
4. To compare the obtained data about the Lithuania’s formed image with the share of tourists from Russia.
5. To present the conclusions of the research, to confirm or deny the connection between the country's image and inbound tourism.

A review of the scientific literature and an empirical study led to the following conclusions: the Russian media freedom is limited, its content is influenced by the Russian authorities, the image of a country that is formed can fundamentally change the general attitude towards a given country, both with and without active image-building actions, inbound tourism is affected by many different factors, the image of Lithuania formed in Russia does not change much in 2014 – 2020, long-term images are formed, the relationship between the image of Lithuania formed in the Russian news media portal “*lenta.ru*” in 2014 – 2020 and Lithuania's inbound tourism from Russia has been partially confirmed.

Priedai

1 priedas. Tyrime naudota medžiaga: atrinkti 350 straipsnių paskelbtų 2014 – 2020 metais

internetiniame naujienų portale „lenta.ru“ su minima Lietuva

Nr. ¹	Data	Straipsnio pavadinimas	Nuoroda
4	2014-01-10	Литва заплатила 380 тысяч евро за оценку акций с нулевой стоимостью	https://lenta.ru/news/2014/01/10/snoras/
7	2014-01-14	В Литве предложили запретить госслужбу «нелояльным»	https://lenta.ru/news/2014/01/14/suggest/
12	2014-01-20	Бывший президентский советник собрался возглавить Литву	https://lenta.ru/news/2014/01/20/elections/
14	2014-01-20	Британский суд согласился выдать Литве российского банкира	https://lenta.ru/news/2014/01/20/snoras/
21	2014-01-29	Биатлонисты из России и Литвы попались на допинге	https://lenta.ru/news/2014/01/29/doping/
23	2014-01-29	Президент Литвы навестила пострадавшего на Майдане украинца	https://lenta.ru/news/2014/01/29/dalya/
34	2014-02-03	Президент Литвы решила баллотироваться на второй срок	https://lenta.ru/news/2014/02/03/dalya/
37	2014-02-05	Литва выделит 40 тысяч евро на лечение украинских оппозиционеров	https://lenta.ru/news/2014/02/05/medical/
42	2014-02-10	Глава Литвы попросила денег на избирательную кампанию	https://lenta.ru/news/2014/02/10/ask/
45	2014-02-13	В Литве предложили сэкономить на пенсиях ссыльным	https://lenta.ru/news/2014/02/13/lithuania/
46	2014-02-19	Литва объявила день траура из солидарности с Украиной	https://lenta.ru/news/2014/02/19/mourn/
49	2014-02-26	Конституционный суд Литвы занялся делом о «советском геноциде»	https://lenta.ru/news/2014/02/26/court/
55	2014-03-04	Литва запретила въезд Януковичу и его окружению	https://lenta.ru/news/2014/03/04/lithuania/
76	2014-03-21	В Литве приостановили трансляцию телеканала «НТВ — Мир»	https://lenta.ru/news/2014/03/21/ntvmir/
82	2014-03-31	Начальника криминальной полиции Литвы уволили за пьяную езду	https://lenta.ru/news/2014/03/31/dismiss/
102	2014-05-08	Литва добилась от «Газпрома» «существенной» скидки на газ	https://lenta.ru/news/2014/05/08/lithuania/
103	2014-05-08	В Россию со стороны Литвы прилетел беспилотник	https://lenta.ru/news/2014/05/08/bpla/

¹ Eilės numeris nuo visų 2014 – 2020 m. „lenta.ru“ naujienų portale paskelbtų straipsnių su minima Lietuva

104	2014-05-11	В Литве начались президентские выборы	https://lenta.ru/news/2014/05/11/elections/
110	2014-05-13	В Литву отказались пустить поезд с советской символикой	https://lenta.ru/news/2014/05/13/train/
128	2014-06-10	Литва оштрафовала «Газпром» на 50 миллионов долларов	https://lenta.ru/news/2014/06/10/lithuania/
134	2014-06-23	Российский сенатор призвал разорвать отношения с Литвой	https://lenta.ru/news/2014/06/23/litva/
137	2014-06-30	В Литве из-за низкой явки провалился референдум	https://lenta.ru/news/2014/06/30/referendum/
138	2014-07-04	Президент Литвы посетит американский эсминец в Клайпеде	https://lenta.ru/news/2014/07/04/lithuania/
148	2014-07-22	Литва предложила признать ДНР и ЛНР террористическими организациями	https://lenta.ru/news/2014/07/22/lithuania/
150	2014-07-23	Литва объявила тендер на поставку боевых машин пехоты	https://lenta.ru/news/2014/07/23/lithuania/
168	2014-08-12	В Литве составят план по уничтожению борщевика	https://lenta.ru/news/2014/08/12/plan/
172	2014-08-14	Российского историка Дюкова отказались пустить в Литву	https://lenta.ru/news/2014/08/14/litvadyukov/
175	2014-08-18	В Литве предсказали гибель мясной отрасли из-за санкций и чумы	https://lenta.ru/news/2014/08/18/downfall/
195	2014-09-02	Литва направила Украине пять тонн гуманитарной помощи	https://lenta.ru/news/2014/09/02/plane/
201	2014-09-08	Литва посоветовала противникам Советской армии не ездить в Россию	https://lenta.ru/news/2014/09/08/army/
204	2014-09-09	Литва отменила режим усиленной охраны границы	https://lenta.ru/news/2014/09/09/border/
206	2014-09-12	Американские военные в Литве случайно ранили прохожего	https://lenta.ru/news/2014/09/12/wound/
208	2014-09-16	В Литве памятники советским солдатам испачкали краской	https://lenta.ru/news/2014/09/16/paint/
211	2014-09-18	В Литве нелегалы из Грузии и Вьетнама подрались из-за сигарет	https://lenta.ru/news/2014/09/18/fight/
218	2014-09-23	Литва обратилась в Еврокомиссию из-за задержанных в России рыбаков	https://lenta.ru/news/2014/09/23/litva1/
220	2014-09-23	СМИ сообщили о задержании белорусского силовика на границе Литвы	https://lenta.ru/news/2014/09/23/border1/
231	2014-10-07	В Литве отложили закон о регистрации смены пола	https://lenta.ru/news/2014/10/07/parliament/
232	2014-10-09	В Литве сочли угрозой поездки школьников в российские лагеря	https://lenta.ru/news/2014/10/09/camps/

233	2014-10-11	Найденная под Москвой печать принадлежала киевскому воеводе из Литвы	https://lenta.ru/news/2014/10/11/putyich/
262	2014-11-21	В Госдуме предложили разорвать дипотношения с Литвой	https://lenta.ru/news/2014/11/21/litva/
268	2014-11-24	Послу России в Литве вручили ноту протеста	https://lenta.ru/news/2014/11/24/ambassador/
269	2014-11-24	Литва предложила поставлять газ на Украину через Польшу	https://lenta.ru/news/2014/11/24/lithuania/
272	2014-11-27	Литва оценила падение ВВП при разрыве торговых связей с Россией	https://lenta.ru/news/2014/11/27/lithuania/
300	2014-12-15	Бывшего сотрудника КГБ Литвы осудили за участие в депортации	https://lenta.ru/news/2014/12/15/lithuania/
303	2014-12-18	В Литве решили штрафовать за неподчинение военным	https://lenta.ru/news/2014/12/18/lithuania/
400	2015-03-26	Литву попросили передать Украине неиспользуемые электрички	https://lenta.ru/news/2015/03/26/ask/
443	2015-04-16	Германия предложила Литве самоходную артиллерию	https://lenta.ru/news/2015/04/16/pzh2000/
476	2015-04-30	Литва обвинила Россию в создании препятствий для проекта NordBalt	https://lenta.ru/news/2015/04/30/ambassador/
543	2015-06-12	Литва решила укрепить кибербезопасность после «аннексии» Калининграда хакерами	https://lenta.ru/news/2015/06/12/litva/
579	2015-07-24	Украина задумалась о транзите газа из Литвы через Белоруссию	https://lenta.ru/news/2015/07/24/ukrbellitrans/
638	2015-09-28	Литва купит у Германии 21 самоходную гаубицу	https://lenta.ru/news/2015/09/28/pzhforvkl/
710	2016-01-15	Литва развернет вторую мотопехотную бригаду за пять лет	https://lenta.ru/news/2016/01/15/litva/
712	2016-01-17	Президент Литвы оценила шансы Украины получить безвизовый режим с ЕС	https://lenta.ru/news/2016/01/17/lithuania/
735	2016-02-08	Россия потеряет статус крупнейшего поставщика газа в Литву	https://lenta.ru/news/2016/02/08/gaz_litva/
737	2016-02-09	В Литве начали сбор подписей против приема мигрантов	https://lenta.ru/news/2016/02/09/litvaproтив/
766	2016-03-09	Журналистов телеканала «Россия» выгнали с Российского форума в Литве	https://lenta.ru/news/2016/03/09/russianforum/
768	2016-03-10	Съемочную группу ВГТРК выдворят из Литвы	https://lenta.ru/news/2016/03/10/litva/
818	2016-03-27	Глушаков рассказал о недопонимании между игроками сборной в матче с Литвой	https://lenta.ru/news/2016/03/27/glush/

839	2016-04-04	В Литве создали туристические маршруты по местам съемок «Войны и мира»	https://lenta.ru/news/2016/04/04/warandpeace/
849	2016-04-04	В Литве создали туристические маршруты по местам съемок «Войны и мира»	https://lenta.ru/news/2016/04/04/warandpeace/
857	2016-04-18	Литва призвала ЕС принять «список Савченко»	https://lenta.ru/news/2016/04/18/savchenkolisteu/
865	2016-04-27	В Литву переброшены американские истребители F-22 Raptor	https://lenta.ru/news/2016/04/27/raptors/
870	2016-04-30	Литва отказала во въезде российским байкерам с советской символикой	https://lenta.ru/news/2016/04/30/bikers/
901	2016-05-30	В парламенте Литвы начался обыск	https://lenta.ru/news/2016/05/30/lithuania_parliament/
946	2016-06-22	Литва проиграла суд «Газпрому» на 1,4 миллиарда евро	https://lenta.ru/news/2016/06/22/gazprom_litva/
951	2016-06-30	В Литве найден ведущий из нацистского места казней тоннель	https://lenta.ru/news/2016/06/30/tunnel/
1003	2016-08-15	Российский банкир потребовал от Литвы 40 миллиардов рублей	https://lenta.ru/news/2016/08/15/antonov/
1006	2016-08-18	МИД Литвы объяснил причины объявления Газманова персоной нон грата	https://lenta.ru/news/2016/08/18/gazmanov_lit/
1007	2016-08-18	МИД попросили потребовать объяснений от Литвы по поводу Газманова	https://lenta.ru/news/2016/08/18/gazman/
1011	2016-08-18	Захарова назвала Газманова заложником мелких амбиций Литвы	https://lenta.ru/news/2016/08/18/revenge/
1015	2016-08-22	Литва купит 88 немецких бронемашин Вохер за 386 миллионов евро	https://lenta.ru/news/2016/08/22/boxer/
1025	2016-08-30	Газманов вознамерился подать в суд на Латвию и Литву	https://lenta.ru/news/2016/08/30/gazmanov/
1031	2016-09-03	Литва подарила Украине старые боеприпасы	https://lenta.ru/news/2016/09/03/ukrlit/
1037	2016-09-12	Российский банкир попытается отсудить у Литвы 250 миллиардов рублей	https://lenta.ru/news/2016/09/12/lithubank/
1054	2016-09-28	Пример Конюхова вдохновил сына посла ЕС в России на поход по Литве	https://lenta.ru/news/2016/09/28/great_konuhov/
1056	2016-09-28	МИД Литвы назвал заявление следователей по делу МН17 шагом к правосудию	https://lenta.ru/news/2016/09/28/mfa_lithuania/

1099	2016-10-28	В Литве бывших бойцов рижского ОМОНа приговорили к пожизненному заключению	https://lenta.ru/news/2016/10/28/riga_omon/
1101	2016-10-28	Литва выпустила памятку по сопротивлению оккупации	https://lenta.ru/news/2016/10/28/lithuania/
1104	2016-10-31	ФИФА предупредили о договорном характере матча отбора к ЧМ-2018 Литва — Мальта	https://lenta.ru/news/2016/10/31/litvamaltacheat/
1118	2016-11-15	Литва распродала полученные от Пентагона винтовки вопреки запрету Вашингтона	https://lenta.ru/news/2016/11/15/rifles/
1123	2016-11-19	Американский грузовик перевернулся по пути на учения в Литве	https://lenta.ru/news/2016/11/19/gruzovik/
1138	2016-12-02	Литва купила 168 списанных гусеничных бронемашин со складов бундесвера	https://lenta.ru/news/2016/12/02/lithuania/
1140	2016-12-06	Путин назвал идиотским вывод Литвы об опасности российских судей	https://lenta.ru/news/2016/12/06/litva_putin/
1174	2017-01-12	В Литве нашли 30 миллионов долларов беглого украинского премьера Лазаренко	https://lenta.ru/news/2017/01/12/lazarenko/
1194	2017-01-27	Захарова оценила расследование против посетивших Россию школьников из Литвы	https://lenta.ru/news/2017/01/27/litva/
1207	2017-02-10	Президент Литвы обвинила Москву и Минск в подготовке войны с Западом	https://lenta.ru/news/2017/02/10/gribauskaite/
1209	2017-02-10	Командующего ВВС Литвы уволили из-за решения отремонтировать Ми-8 в России	https://lenta.ru/news/2017/02/10/helis/
1211	2017-02-15	Глава МИД Литвы посоветовал Лукашенко выбрать между Россией и Евросоюзом	https://lenta.ru/news/2017/02/15/litva_lukashenko/
1263	2017-04-23	Белорусские военные пригрозили Литве силой	https://lenta.ru/news/2017/04/23/belolitva/
1309	2017-06-05	Литва начала строительство забора на границе с Россией	https://lenta.ru/news/2017/06/05/stena/
1320	2017-06-08	Российский посол напомнил Литве о долге в размере 72 миллиардов долларов	https://lenta.ru/news/2017/06/08/posol/
1349	2017-06-23	В Литве потребовали десять лет заключения для обвиненного в шпионаже россиянина	https://lenta.ru/news/2017/06/23/filipchenko/
1365	2017-07-20	Литва предложила США развернуть в Прибалтике зенитные комплексы Patriot	https://lenta.ru/news/2017/07/20/patriot/

1371	2017-07-28	В Литве задумались о предоставлении гражданства Саакашвили	https://lenta.ru/news/2017/07/28/priyutite_mishu/
1385	2017-08-08	Польша ответила Украине и Литве на критику из-за паспорта	https://lenta.ru/news/2017/08/08/poland_/
1388	2017-08-10	В Литве разоблачили попытку продать украинцев в рабство в Великобританию	https://lenta.ru/news/2017/08/10/lithuania/
1391	2017-08-14	Сбежавший из-под домашнего ареста националист Горский попросил убежище в Литве	https://lenta.ru/news/2017/08/14/gorsky/
1395	2017-08-17	Инновации SkyWay: почему струнный транспорт переехал из Литвы в Беларусь?	https://lenta.ru/pressrelease/2017/08/17/skyway/
1437	2017-09-18	Президент Литвы пожаловалась генсеку ООН на учения «Запад-2017»	https://lenta.ru/news/2017/09/18/gribok/
1440	2017-09-19	Минобороны разъяснило пролет военных самолетов над Литвой	https://lenta.ru/news/2017/09/19/v_obhod/
1441	2017-09-19	Белоруссия отказалась отвоёвывать земли Польши и Литвы	https://lenta.ru/news/2017/09/19/makarov/
1445	2017-09-20	Песков прокомментировал выпады президента Литвы из-за учений «Запад-2017»	https://lenta.ru/news/2017/09/20/nablydateli/
1487	2017-12-19	Литва захотела арестовать имущество «Газпрома» в Европе	https://lenta.ru/news/2017/12/19/lithuania_gazprom/
1724	2019-01-17	Литва обвинила российские каналы во вранье	https://lenta.ru/news/2019/01/17/censored/
1756	2019-03-27	Суд в Литве приговорил министра обороны СССР к 10 годам тюрьмы	https://lenta.ru/news/2019/03/27/yazov/
1759	2019-03-27	Белорусского генерала осудили в Литве за «советскую агрессию» 1991 года	https://lenta.ru/news/2019/03/27/srok/
1762	2019-04-01	В Литве объявили себя «донором Советского Союза»	https://lenta.ru/news/2019/04/01/litva/
1771	2019-04-11	Литва отозвала посла из России	https://lenta.ru/news/2019/04/11/litva_posol/
1786	2019-05-03	Лепсу запретили приезжать в Литву	https://lenta.ru/news/2019/05/03/leps/
1790	2019-05-07	Литва отказалась сотрудничать с Минском из-за российско-белорусской АЭС	https://lenta.ru/news/2019/05/07/mirni_atom/
1809	2019-05-24	Литва попросила МАГАТЭ запретить российско-белорусскую АЭС	https://lenta.ru/news/2019/05/24/fear_the_belaes/
1825	2019-06-06	Бывшему президенту Литвы закроют путь в руководство ЕС	https://lenta.ru/news/2019/06/06/dalia/
1829	2019-06-12	Литва подарила Украине боеприпасы на 256 тысяч евро	https://lenta.ru/news/2019/06/12/256/
1830	2019-06-13	НАТО вместе с Грузией и Украиной начали учения в Литве	https://lenta.ru/news/2019/06/13/uchis/

1888	2019-08-06	Литва начала борьбу против российских паспортов в Донбассе	https://lenta.ru/news/2019/08/06/passport/
1905	2019-08-26	В Литве задержали российских пограничников	https://lenta.ru/news/2019/08/26/pogran/
1906	2019-08-28	Президент Литвы провел тайную встречу для обсуждения отношений с Белоруссией	https://lenta.ru/news/2019/08/28/litvbel/
1930	2019-09-09	Президент Литвы предостерег Белоруссию от объединения с Россией	https://lenta.ru/news/2019/09/09/nauseda/
1949	2019-09-27	Литва отказалась от онлайн-голосования из-за угрозы российских кибератак	https://lenta.ru/news/2019/09/27/kiberlitva/
1971	2019-10-16	Россия и Литва договорились об обмене шпионами	https://lenta.ru/news/2019/10/16/ruslit/
1972	2019-10-17	Команда Зеленского перепутала Латвию и Литву	https://lenta.ru/news/2019/10/17/littlemistake/
1973	2019-10-17	Офис Зеленского прокомментировал путаницу с Литвой и Латвией	https://lenta.ru/news/2019/10/17/putanica/
1990	2019-10-28	Белоруссия усилит войска на границе с Литвой из-за танков США	https://lenta.ru/news/2019/10/28/usilok/
2006	2019-11-07	Литва решила увеличить армию	https://lenta.ru/news/2019/11/07/voisko/
2014	2019-11-15	Москва отреагировала на помилование российских шпионов в Литве	https://lenta.ru/news/2019/11/15/litva/
2015	2019-11-15	Россия и Литва обменялись шпионами	https://lenta.ru/news/2019/11/15/obmen/
2016	2019-11-15	Объяснена роль Норвегии в обмене шпионами между Россией и Литвой	https://lenta.ru/news/2019/11/15/obmen_litvaaa/
2031	2019-11-27	Президент Литвы дал Зеленскому совет перед встречей с Путиным	https://lenta.ru/news/2019/11/27/sovet/
2049	2019-12-19	ЕСПЧ поддержал высылку агрессивных российских журналистов из Литвы	https://lenta.ru/news/2019/12/19/stor/
2057	2020-01-09	Раввины Европы призвали Литву признать вину в холокосте	https://lenta.ru/news/2020/01/09/holocaust/
2087	2020-02-15	Президент Литвы рассказал о помощи НАТО в борьбе с Россией	https://lenta.ru/news/2020/02/15/litva/
2089	2020-02-17	Литва окончательно проиграла суд «Газпрому»	https://lenta.ru/news/2020/02/17/lithuania/
2106	2020-03-06	Россия ответила на задержание организаторов «Бессмертного полка» в Литве	https://lenta.ru/news/2020/03/06/posolstvo/
2125	2020-03-18	В Литве ограничили продажу лекарств	https://lenta.ru/news/2020/03/18/keinsianstvo/
2135	2020-03-26	В Литве заразились коронавирусом десятки военных НАТО	https://lenta.ru/news/2020/03/26/baza_nato/

2156	2020-04-10	В Литве вступил в силу масочный режим	https://lenta.ru/news/2020/04/10/maski/
2179	2020-05-12	В Литве раскритиковали Германию за позицию о виновниках Второй мировой	https://lenta.ru/news/2020/05/12/kritikant/
2202	2020-06-09	Литва пообещала «не заламывать руки» соседям в вопросе покупки электроэнергии	https://lenta.ru/news/2020/06/09/belaes/
2204	2020-06-11	В Литве назвали очень опасным открытие границы с Белоруссией	https://lenta.ru/news/2020/06/11/riski/
2207	2020-06-15	В Литве облили краской памятник советскому солдату	https://lenta.ru/news/2020/06/15/pamyatnik/
2235	2020-07-30	Экс-депутат Рады обвинил посольство Литвы в поставках оружия Евромайдану	https://lenta.ru/news/2020/07/30/litva/
2240	2020-08-06	Литва предостерегла Белоруссию от насилия против оппозиции	https://lenta.ru/news/2020/08/06/litva/
2256	2020-08-12	Глава МИД Литвы рассказал о хорошем настроении Тихановской	https://lenta.ru/news/2020/08/12/tikhanovskaya/
2260	2020-08-12	Латвия с Литвой и Польшей взяли помощь Белоруссии	https://lenta.ru/news/2020/08/12/plan/
2268	2020-08-14	Литва отказала Лукашенко в легитимности	https://lenta.ru/news/2020/08/14/legitimacy/
2278	2020-08-16	Белоруссия объявила о начале военных учений у границы с Литвой	https://lenta.ru/news/2020/08/16/ycheniya/
2296	2020-08-19	Белоруссия усилит группировку войск на границе с Польшей и Литвой	https://lenta.ru/news/2020/08/19/cyber/
2297	2020-08-19	Литва запретила въезд Лукашенко	https://lenta.ru/news/2020/08/19/litva/
2307	2020-08-22	Замгоссекретаря США посетит Россию и Литву для обсуждения ситуации в Белоруссии	https://lenta.ru/news/2020/08/22/obsudit/
2313	2020-08-24	Жители Литвы встали в 35-километровую цепь в поддержку белорусской оппозиции	https://lenta.ru/news/2020/08/24/chain/
2315	2020-08-24	Бывший президент Литвы призвала изолировать власти Белоруссии	https://lenta.ru/news/2020/08/24/gribauskaite/
2316	2020-08-24	Белоруссия обвинила Литву в нарушении воздушного пространства	https://lenta.ru/news/2020/08/24/narushenie/
2319	2020-08-25	Россия заявила о вмешательстве Литвы в дела Белоруссии	https://lenta.ru/news/2020/08/25/mid_rf/
2333	2020-08-28	Лукашенко пригрозил ответить на санкции «зажавшихся» Польши и Литвы	https://lenta.ru/news/2020/08/28/lukashenko/
2336	2020-08-29	Литва ответила на угрозы Лукашенко	https://lenta.ru/news/2020/08/29/klaiPED/

2357	2020-09-03	Лукашенко погрозил Литве и Польше	https://lenta.ru/news/2020/09/03/pogrozil/
2370	2020-09-04	Жириновский предложил Литве отдать Белоруссии два города	https://lenta.ru/news/2020/09/04/city/
2374	2020-09-07	Литва заявила об устранении Колесниковой «сталинскими методами НКВД»	https://lenta.ru/news/2020/09/07/kgb/
2395	2020-09-10	Тихановская набрала себе команду в Литве	https://lenta.ru/news/2020/09/10/goals/
2416	2020-09-15	Белоруссия назвала резолюцию сейма Литвы выходящей за рамки здравого смысла	https://lenta.ru/news/2020/09/15/rezolutsia/
2428	2020-09-17	США поблагодарили Литву за роль в ситуации вокруг Белоруссии	https://lenta.ru/news/2020/09/17/usa_liv/
2441	2020-09-18	Литва понадеялась на введение санкций против Белоруссии в ближайшие дни	https://lenta.ru/news/2020/09/18/sanctions/
2469	2020-09-24	Литва приняла резолюцию об отказе от «Северного потока-2»	https://lenta.ru/news/2020/09/24/litva_potok/
2504	2020-10-05	Лукашенко спрогнозировал большие потери Латвии и Литвы	https://lenta.ru/news/2020/10/05/pribalt/
2518	2020-10-14	В Литве призвали перестать «лаять» на Россию	https://lenta.ru/news/2020/10/14/litva/
2519	2020-10-14	Лига наций УЕФА - Лига С. Группа 4. 4-й тур - Литва-Албания - 2020-10-14 - 19:00	https://lenta.ru/sport/2020/10/14/football-litva-albaniya/
2545	2020-11-15	Лига наций УЕФА - Лига С. Группа 4. 5-й тур - Беларусь-Литва - 2020-11-15 - 20:00	https://lenta.ru/sport/2020/11/15/football-belarus-litva/
2560	2020-11-25	Машина генконсульства Литвы сбила женщину на переходе в Петербурге	https://lenta.ru/news/2020/11/25/crash/
2563	2020-11-27	Первый случай заражения COVID-19 среди норок обнаружен в Литве	https://lenta.ru/news/2020/11/27/litva/
2583	2020-12-09	В Литве начали расследовать милицейское насилие в Белоруссии	https://lenta.ru/news/2020/12/09/litva/
2591	2020-12-14	СКР обвинил судей из Литвы за приговор россиянам по делу 1991 года	https://lenta.ru/news/2020/12/14/litva/
2596	2020-12-15	Белоруссия начала лишать Литву нефтепродуктов	https://lenta.ru/news/2020/12/15/nazlo_batke/